

EUROBAROMETER 60.1

ALLMÄNNA OPINIONEN I DEN EUROPEISKA UNIONEN

HÖSTEN 2003

NATIONELL RAPPORT

SVERIGE

Denna undersökning har beställts och koordinerats av Generaldirektoratet för Press och Kommunikation.

Denna rapport har producerats för Europeiska Kommissionens representation i Sverige.

Detta dokument representerar inte Europeiska Kommissionens åsikter.
De tolkningar och åsikter som framförs är uteslutande författarnas.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	1
1. Inledning	5
2. Nationell politik och nationell identitet	7
2.1. Hälsa, ekonomi och brottslighet viktigast för svenskarna	8
2.2. Tilltron till nationella institutioner	9
2.3. Demokratin får betyg	10
2.4. Europeisk stolthet och hembygdskänsla	11
3. Kunskapen om Europeiska unionen	13
3.1. Kunskapsläget	14
3.2. Informationskällor	15
3.3. EU i media	17
3.4. Kunskapen om, och tilltron till, de europeiska institutionerna	18
4. Svenska åsikter om Europeiska unionen	20
4.1. Bilden av det svenska medlemskapet	21
4.2. Bilden av den Europeiska unionen	25
5. Bygga EU	28
5.1. Snabbt eller långsamt mot politisk integration	29
5.2. EU:s inflytande på svensk politik	31
5.3. Vem ska bestämma?	33
5.4. Europeiska prioriteringar	35
5.5. Utrikes- och säkerhetspolitik	41
5.6. EU blir större	43
6. Reformera EU	45
6.1. En författning för Europeiska unionen	46
6.2. Valet av Europeiska kommissionens ordförande	47
6.3. Ordförandeskapets längd	48
6.4. Ja eller nej till veto	49
Bilagor:	
Technical Specifications	
Frågeformulär EB60.1	

SAMMANFATTNING

Bakgrund

Eurobarometer 60.1 bygger på intervjuer med cirka 16 000 personer över 15 år i de 15 EU-länderna. Den här nationella rapporten för Sverige bygger på den svenska delen av undersökningen. I Sverige intervjuades 1 000 personer, under perioden 6 oktober till 3 november. Strax innan intervjuperiodens start inträffade höstens stora politiska nyhetsändelser: den svenska folkförklaringen om euron, mordet på Sveriges utrikesminister Anna Lindh och inledningen i Rom av konferensens om förslaget till EU-konstitution.

Nationell politik och nationell identitet

När svenskarna utser landets viktigaste frågor för tillfället dominerar hälso- och sjukvård, som varannan svensk tycker är viktig. Därefter följer den ekonomiska situationen. Sedan våren 2003 har brottsligheten gått från fjärde till tredje plats, och arbetslösheten, som är den viktigaste frågan i EU, kommer nu på fjärde plats för svenskarna.

De institutioner som svenskarna litar mest på är radion, FN och polisen. Svenskarna litar mera på sin riksdag än vad EU-snittet gör. Jämfört med andra länder har svenskarna mindre tilltro till försvaret, välgörenhetsorganisationer, tidningarna, EU och religiösa institutioner.

Den svenska demokratin får gott betyg: Tre av fyra svenskar är mycket eller ganska nöjda med sitt demokratiska system, vilket bara gäller varannan EU-medborgare. Svenskarna ger däremot lägre betyg än andra länder till demokratin i EU.

Varannan svensk ser sig själv som just svensk, inte europé. Det är en något högre andel än i övriga EU-länder. Trenden sedan 1999 är att fler ser sig som både svensk och europé. Under 2003 har de som ser sig som enbart svenskar minskat från 55 till 48 procent.

Svenskarna är stoltare över sin nationella än sin europeiska identitet. Men de är stoltare över att vara européer än EU-snittet. Sverige har också större andel än EU som säger sig vara fäst vid Europa..

Kunskapen om Europeiska unionen

De intervjuade har fått uppskatta sina egna EU-kunskaper på en tiogradig skala. Svenskarna anser sig nu ha större EU-kunnande än de gjorde vid vårmätningen 2003, och Sverige ligger nu tvåa från toppen. Debatten inför folkförklaringen om euron och EMU verkar ha varit en bildningsperiod för svenskarna.

Intresset för EU-information är stort i Sverige. Sverige är vid sidan av Luxemburg det land där lägst andel säger sig aldrig söka EU-information eller inte vara intresserad. Svenskarna använder samtliga informationskällor mer än EU-snittet. Populärast i Sverige, liksom i övriga EU, är radio, dagstidningar och tv. Det är också traditionella nyhetsmedia som flest svenskar föredrar att få EU-information från.

Svenska media får bättre betyg än i övriga länder. Drygt varannan svensk tycker att media talar lagom mycket om EU, och nästan lika många att media rapporterar objektivt om EU. Av de som inte är nöjda tycker fler att media talar för lite än för mycket om EU, och fler att EU framställs för positivt än för negativt.

Den mest kända EU-institutionen är Europaparlamentet, som nio av tio hört talas om, följt av Europeiska unionens domstol, EU:s ministerråd, Europeiska centralbanken och Europeiska kommissionen. De här institutionerna är något mer kända i Sverige än i övriga länder. De mer kända institutionerna är också de som flest tror spelar en viktig roll i EU, och som flest litar på.

Sedan våren 2003 har kunskapen om Europeiska centralbanken ökat i Sverige, antagligen en följd av debatten inför folkförklaringen.

Svenska åsikter om den europeiska unionen

Svenskarna är överlag mindre nöjda med EU-medlemskapet, och har en mer negativ bild av EU än andra EU-medborgare.

Fyra av tio svenskar tycker att det är bra att Sverige är med i EU. I andra länder tycker närmare varannan att medlemskapet är bra. Tre av tio svenskar tycker att landet tjänat på medlemskapet, och varannan att medlemskapet lett till en förlust. Här är förhållandet det omvända i andra EU-länder.

Sedan våren 2003 har stödet för medlemskapet minskat i EU-länderna. Minskningen är mindre i Sverige än i övriga EU.

En sociodemografisk analys av svenskarnas svar visar att män stöder medlemskapet i högre grad än kvinnor, och de under 40 mer än de över. De studerande och de i ledande befattning är mest positiva, medan arbetere och arbetslösa är minst. De som placerar sig till höger på en politisk skala är mer nöjda med medlemskapet, liksom storstadsbor. Norrland har länge varit EU-skeptiskt, och så även i denna mätning: En av fyra i Norrland tycker att medlemskapet är bra, mot över hälften av stockholmarna.

En jämförelse av stödet för EU-medlemskap och två andra aktuella frågor visar att av dem som är för euron tycker åtta av tio att medlemskapet är bra för Sverige, liksom sex av tio av dem som är för utvidgningen av EU.

Svenskarnas bild av EU är mer negativ än den är i övriga EU. Tre av tio har en mycket eller ganska positiv bild av EU, mot fyra av tio i de 15 EU-länderna.

Den inre marknaden, friheten att resa, studera och arbeta, är något som sex av tio svenskar förknippar med EU. I högre grad än EU-snittet förknippar svenskarna EU med slöseri med pengar, byråkrati, otillräcklig kontroll vid de yttre gränserna och ökad kriminalitet, men även med fred och en starkare röst i världen.

En av tre svenskar säger att EU inger dem en känsla av misstro, betydligt fler än i EU. Lika stor andel känner hopp, men det är något färre än i övriga EU.

Bygga EU

På frågan om hur fort integrationen av Europa går har svenskarna i stort sett samma bild som andra i EU. Men på frågan om vilken hastighet som är önskvärd vill en majoritet av EU-medborgarna öka takten, medan svenskarna i högre grad vill se en medelsnabb hastighet.

I Sverige är var tredje tillfrågad för utvecklingen mot en politisk europeisk union, och varannan emot. I EU är varannan för, och var fjärde emot.

De frågor som svenskarna framför allt vill att EU ska prioritera är kampen mot organiserad brottslighet och narkotikahandel, fred och säkerhet i Europa, miljöskydd och kampen mot terrorismen. Fler än nio av tio vill prioritera de här frågorna, och svenskarna är i stort sett överens med övriga EU-medborgare.

I diskussionen om hur den gemensamma försvars- och utrikespolitiken ska utvecklas är svenskarna mer avvaktande än EU-snittet. Svenskarna ger lägre stöd än EU15 till en europeisk militär insatsstyrka som kan sättas in vid militära kriser, till att EU har en egen utrikesminister, och till att EU ska vara representerat i FN:s säkerhetsråd. Däremot ger svenskarna starkt stöd till att EU ska arbeta för mänskliga rättigheter i både Europa och världen, och till att EU:s utrikespolitik ska vara oberoende från USA:s.

Sedan vårmätningen 2003 har stödet minskat i Sverige för en gemensam försvars- och säkerhetspolitik och för en gemensam utrikespolitik.

I de flesta frågor där beslut kan fattas antingen av nationella regeringar eller gemensamt inom EU ger svenskarna mer tveksamma än andra till en gemensam EU-politik. Undantagen är kampen mot internationell terrorism och kampen mot organiserad brottslighet. Starkast stöd för att regeringen ska besluta ger svenskarna när det gäller hälso-, sjuk- och socialvård, polisväsendet och rättssystemet.

Däremot ger svenskarna starkare stöd till att Europeiska kommissionen ska bestå av kommissionärer från alla medlemsländer, till att ordföranden och kommissionärerna ska avgå om de inte har stöd i Europaparlamentet, och till utvidgningen av EU.

Svenskarna är mer positiva till utvidgningen än EU-genomsnittet. Och Sverige hör till de länder som starkast förespråkar att alla länder som vill gå med ska välkomnas, hellre än en begränsad utvidgning. En fjärdedel i både Sverige och övriga EU tycker att EU inte bör välkomna fler medlemsländer. Det senaste året har stödet ökat i Sverige både för åsikten att alla länder som vill ska få gå med, och för åsikten att EU inte bör utvidgas. Färre stöder en begränsad utvidgning.

Reformera EU

I juni 2003 presenterade Konventet för Europas framtid sitt förslag till en konstitution för EU. I Eurobarometer 60.1 stöder sex av tio svenskar tanken att EU ska ha en författning. Svenskarnas åsikter håller sig nära EU-snittet, och skiljer sig från de nordiska grannländerna, där stödet för en författning är lågt.

Stödet för en författning har minskat i Sverige sedan hösten 2002, och är nu två procentenheter lägre än maj 2001, innan konventet startade sitt arbete.

I diskussionen om hur ordföranden i Europeiska kommissionen ska utses stöder tre av tio den nuvarande ordningen där både Europaparlamentet och EU:s stats- och regeringschefer utser ordföranden. En fjärdedel vill att medborgarna ska utse ordföranden i direktval, vilket är det mest populära alternativet i de 15 EU-länderna.

Konventet föreslår att Europeiska rådet ska utse sin ordförande för två och ett halvt år i taget. Varannan EU-medborgare, även svenskarna, vill att ordförandeskapet ska förlängas. En av tre svenskar vill behålla nuvarande sexmånadersperiod, en större andel än EU-snittet.

Medlemsländernas vetorätt är en annan diskussionsfråga. Här vill närmare hälften av svenskarna inte se någon förändring, utan behålla vetorätten oinskränkt. Strax under en fjärdedel vill begränsa vetorätten till några få områden, vilket är vad konventet föreslår. Bara 15 procent vill avskaffa vetorätten. Svenskarnas siffror håller sig ganska nära EU-snittet.

4 INLEDNING

Bakgrund

Eurobarometern är en återkommande opinionsundersökning inom Europeiska Unionen. Eurobarometern producerar flera typer av rapporter, däribland standard-Eurobarometern, som funnits sedan 1973. Sverige deltar sedan våren 1995.

Standardrapporten publiceras två gånger om året. Den bygger på personliga intervjuer som genomförs vid mellan två och fem tillfällen per år. Undersökningen visar på opinionsläget i Europa när det gäller den gemensamma europeiska politiken, och även synen på nationella frågor. Vissa frågor återkommer vid varje intervjutillfälle, vilket gör det möjligt att följa utvecklingen över tid, medan andra teman är nya.

Så produceras Eurobarometern

Eurobarometern genomförs på uppdrag och under ledning av Europeiska kommissionens generaldirektorat för press och kommunikation (DG Press).

Den här svenska rapporten bygger på uppgifter från höstundersökningen 2003, Eurobarometer 60.1. Undersökningen koordinerades av INRA i Bryssel, Belgien. De svenska intervjuerna genomfördes av GfK Sverige. Rapporten fokuserar på den svenska delen av materialet och de frågor som är intressanta för Sverige.

Undersökningsmetod

Underlaget till Eurobarometern samlas in genom personliga intervjuer med EU-medborgare över 15 år som valts ut för att representera alla regioner, och komma från både landsbygd, mellanstora städer och storstäder. De flesta intervjuer (nio av tio) i rapport 60.1 tog mellan 30 och 74 minuter att genomföra.

Utöver frågor som visar opinionen kring nationella och europeiska teman, får de tillfrågade uppge bland annat yrke, inkomst, civilstånd och politisk hemhörighet på en höger-vänsterskala. Därmed kan materialet brytas ner enligt ett antal sociodemografiska variabler.

Intervjupersonerna informerades vid intervjutillfället om att deras svar behandlas anonymt och konfidentiellt.

Närmare förklaring till undersökningens metod återfinns i bilaga 1, Technical Specifications.

Intervjuperiod

I Sverige gjordes intervjuerna för Eurobarometer 60.1 mellan 6 oktober och 3 november. Undersökningen inleddes alltså strax efter höstens stora politiska nyhetshändelser i Sverige och Europa: den svenska folkomröstningen om euron den 14 september, mordet på Sveriges utrikesminister Anna Lindh några dagar tidigare, och regeringskonferensen som inleddes i Rom den 4 oktober om det förslag till konstitution för EU som Europeiska konventet presenterade i juni 2003.

Undersökningsunderlag

Totalt intervjuades 16 082 personer i 15 länder: Belgien, Danmark, Tyskland, Grekland, Spanien, Frankrike, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Österrike, Portugal, Finland, Sverige och Storbritannien.

I varje land genomfördes runt 1 000 intervjuer. Undantagen är Tyskland där 2 000 personer intervjuades, Luxemburg där man gjorde 600, och Storbritannien med 1 300, inklusive 300 i Nordirland.

I Sverige intervjuades 1 000 personer ur en befolkningsgrupp på 7 252 000 personer över 15 år. Av de svenska intervjupersonerna var 49 procent män och 51 procent kvinnor. I hela EU-gruppen var 48 procent män och 52 procent kvinnor.

Den geografiska uppdelningen inom Sverige var 33 procent från Götaland, 19 procent från Svealand, 15 procent från Norrland, 18 procent från Stockholmsregionen, 9 procent från Göteborg och 6 procent från Malmö. Storstadsregionerna redovisas alltså separat.

Terminologi

Genomgående i rapporten jämförs den svenska intervjugruppen (Sverige) med medeltalet för de 15 europeiska länderna inklusive Sverige (EU15). Vid något tillfälle talas om EU12, de tolv länder som infört euron, det vill säga utom Sverige, Danmark och Storbritannien.

Siffror

Om inget annat anges står alla tal för procent av dem som besvarat en fråga. Alla decimaler har avrundats till närmaste heltal. Decimalen ,5 har avrundats uppåt. Avrundningen gör att summan av procenttalen inte alltid uppgår till 100.

Rapportens struktur

I det andra kapitlet analyseras tillståndet i Sverige: de nationella frågor som svenskarna prioriterar högst, deras tilltro till svenska och internationella institutioner, och hur de ser på nationell respektive europeisk identitet.

I det tredje kapitlet beskrivs kunskapsnivån när det gäller EU-frågor, och vilka källor svenskarna går till för att veta mer om EU.

Efter denna analys av synen på nationell politik och kunskapsläget går det fjärde kapitlet vidare och granskar attityderna till EU i allmänhet, och vilken bild svenskarna har av EU. Här görs en analys av stödet för det svenska medlemskapet i EU utifrån bland annat kön, hemregion och yrken.

Det femte kapitlet handlar om bygget av Europa. De gäller både i geografisk betydelse i form av nya EU-medlemmar och i politisk betydelse när det handlar om politisk integration av Europa, med särskild tonvikt på säkerhetspolitik.

Även det sjätte kapitlet handlar om framtidsfrågor, om förslaget till konstitution för Europeiska unionen och de förändringar förslaget innebär.

Efter rapporten följer två bilagor: de tekniska specifikationerna för undersökningen samt det svenska enkätformuläret.

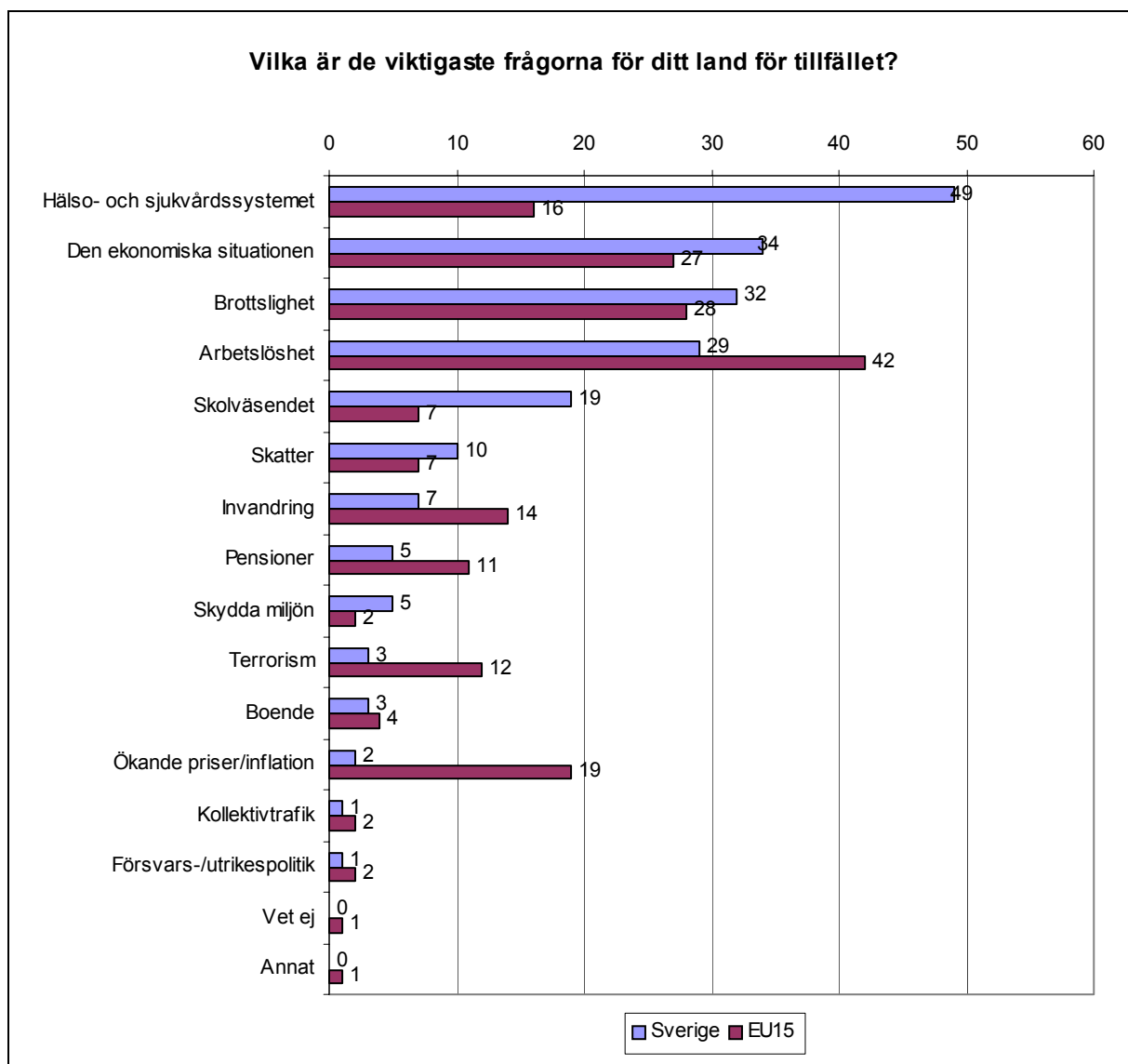
5 NATIONELL POLITIK OCH NATIONELL IDENTITET

Huvudpunkter

- Hälsa och sjukvård är den viktigaste frågan för svenskarna.
- I EU-länderna är arbetslösheten den viktigaste frågan.
- Sedan våren 2003 har brottsligheten gått om arbetslösheten som svenskarnas tredje viktigaste fråga.
- Tre av fyra svenskar litar på radion. Därefter följer FN och polisen. Minst litar svenskarna på politiska partier, religiösa institutioner och stora företag. Europeiska unionen kommer på fjärde plats från botten.
- Tre av fyra svenskar är nöjda med demokratin i hemlandet, en högre andel än i EU-länderna.
- Svenskarna är mindre nöjda med demokratin i EU än i Sverige.
- Varannan svensk ser sig som enbart svensk, inte som europé. En av hundra ser sig som enbart europé.
- Andelen svenskar som ser sig som både svenskar och européer ökar.
- Svenskarna känner större stolthet över sin nationalitet än över att vara européer. Men de är stoltare över att vara européer än EU-snittet.
- Tre av fyra svenskar är fästa vid Europa, men ännu högre andel är fästa vid sitt land, sin region och sin hemort.

1.1 Hälsa, ekonomi och brottslighet viktigast för svenskarna

Figur 1. Fråga 26: "Vilka tycker du är de viktigaste frågorna i Sverige för tillfället?"¹

Varannan svensk tycker att hälso- och sjukvårdssystemet är en av de viktigaste frågorna för landet, något som bara var sjätte EU-medborgare håller med om.

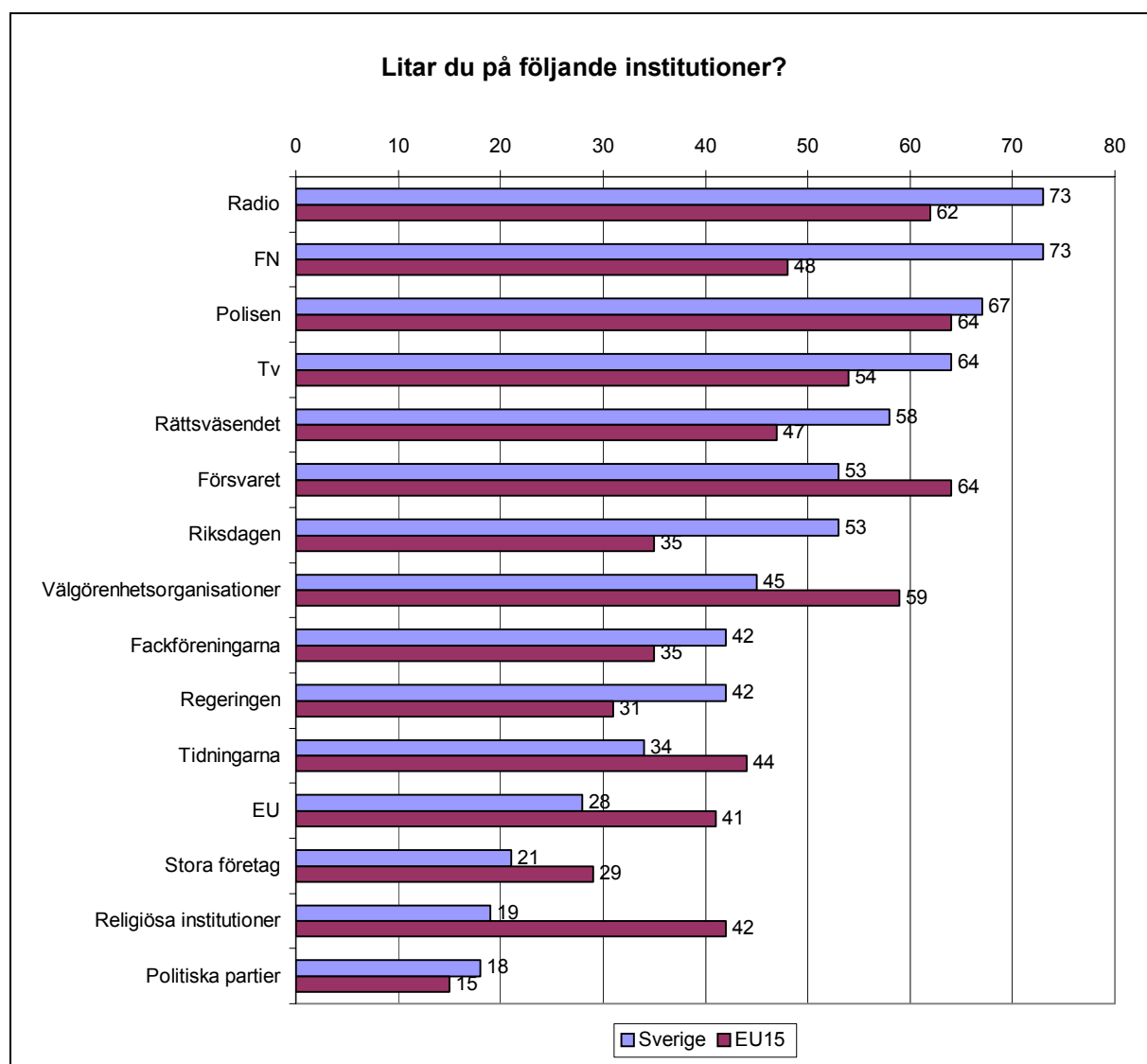
Den **ekonomiska situationen**, som kommer tvåa för svenskarna, är däremot en het fråga i många andra länder.

Samma fem frågor som tog topplaceringarna under våren 2003 (Eurobarometer 59.1) hade toppar även nu svenskarnas lista. Men sedan våren har **brottsligheten** gått från delad fjärdeplats och passerat **arbetslösheten** som den tredje största frågan för svenskarna. Oron för brottslighet steg från 22 till 32 procent, medan oron för arbetslöshet steg från 25 till 29 procent.

Jämfört med svenskarna är EU-medborgarna mer bekymrade för arbetslöshet, ökade priser och inflation, invandring, terrorism och pensioner.

¹ De intervjuade fick ange upp till två frågor.

2.1 Tilltro till nationella institutioner

Figur 2. Fråga 6: "Vill du för var och en av dessa institutioner säga om du är benägen att lita på den eller inte."²

Radion är den institution som flest svenskar är benägna att lita på, följt av **FN**, **polisen**, **tv** och **rättsväsendet**.

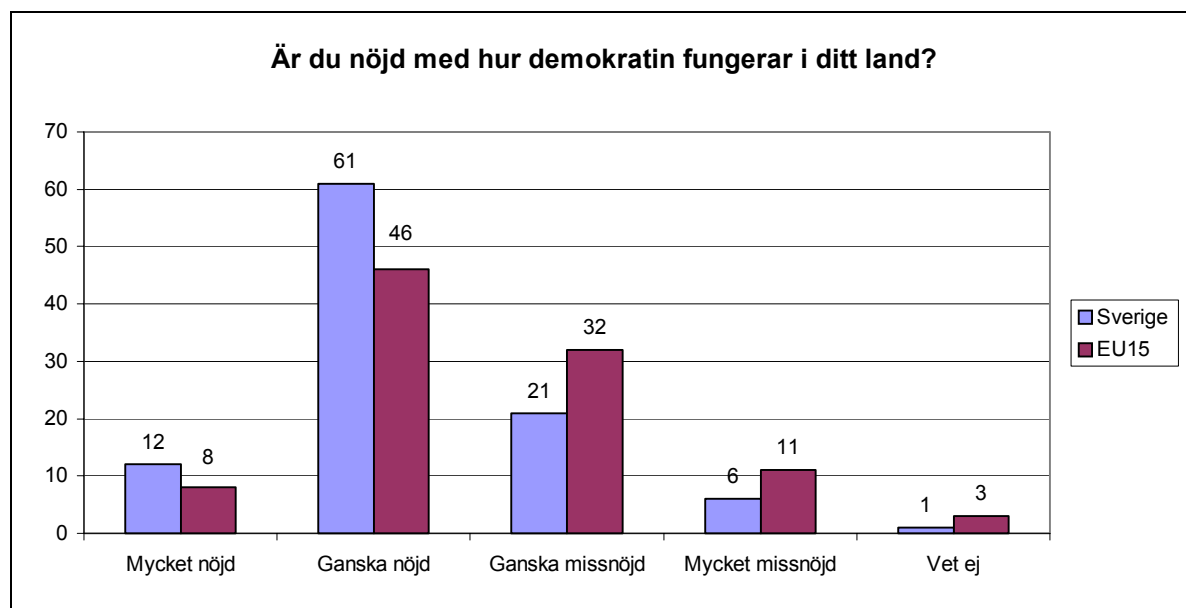
Lägst resultat i Sverige får de politiska partierna, de religiösa institutionerna och de stora företagen. EU hamnar på fjärde plats från botten. Svenskarna är de som ger EU näst lägst betyg, efter britterna där 20 procent är benägna att lita på EU.

Den svenska **riksdagen** får gott betyg jämfört med övriga länder. Varannan svensk litar på riksdagen, medan bara var tredje EU-medborgare har samma förtroende för sitt nationella parlament.

Svenskarna är mer skeptiska än EU-snittet mot **försvaret**, **välgörenhets-** och **frivilligorganisationer**, **tidningarna**, **EU** och **religiösa institutioner**.

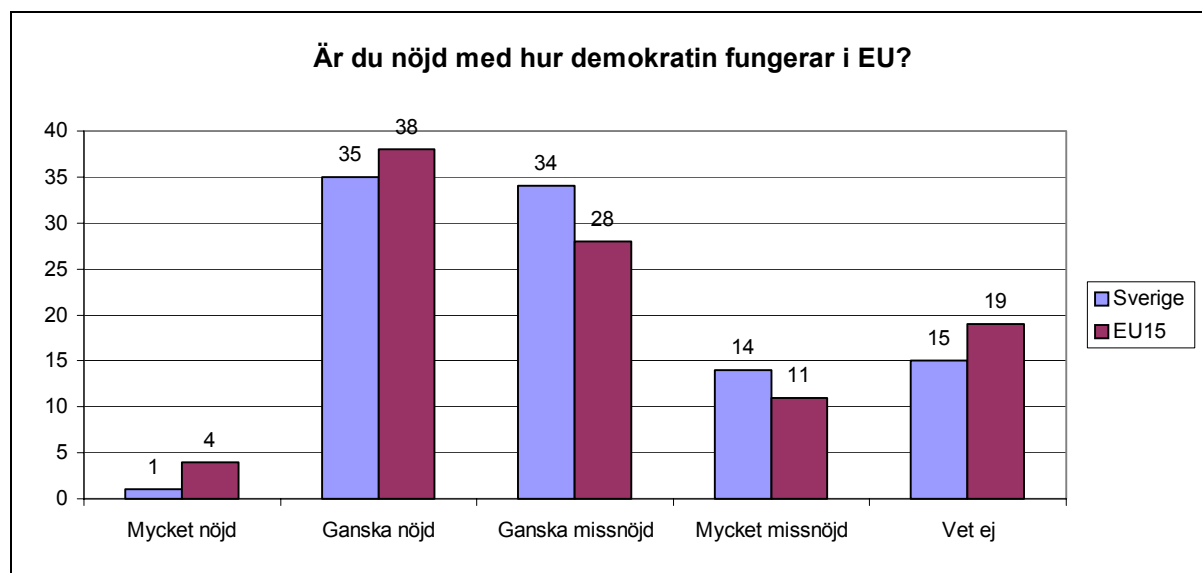
² Tabellen visar andelen som valt svarsalternativet "benägen att lita på". De andra alternativen var "inte benägen att lita på" och "vet ej".

3.1 Demokratin får betyg

Figur 3. Fråga 23a: "Är du i stort, mycket nöjd, ganska nöjd, ganska missnöjd eller mycket missnöjd med hur demokratin fungerar i Sverige/ditt land?"

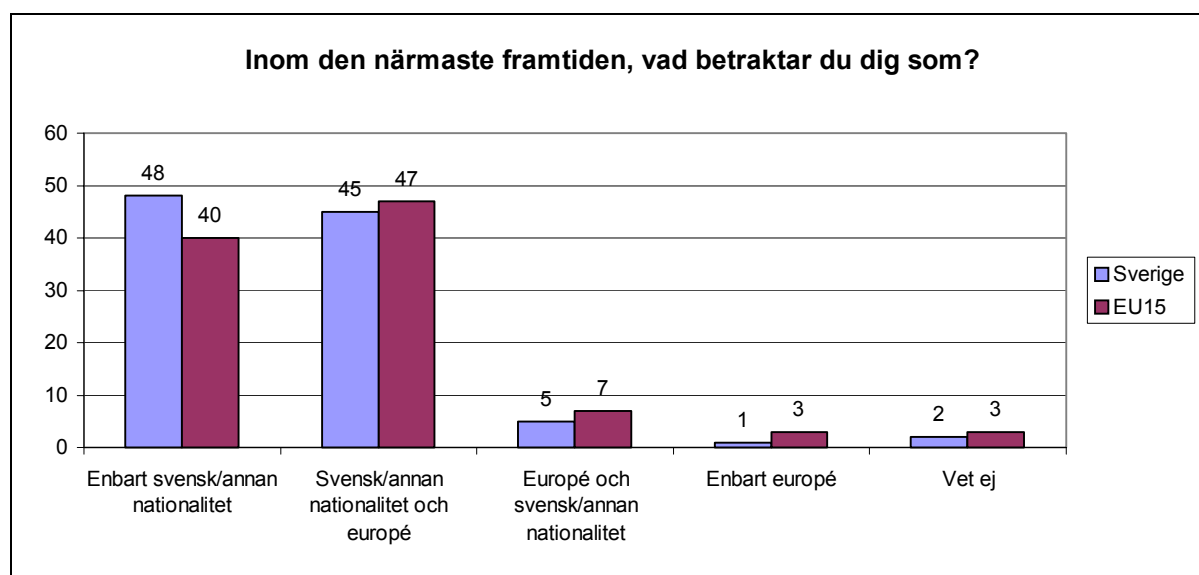
Svensken är mer nöjd än EU-medborgaren i gemen med hemlandets demokratiska system. I Sverige är 73 procent mycket eller ganska nöjda med demokratin, medan EU-snittet är 54 procent. **Danmark** sticker ut bland EU-länderna: 90 procent är mycket/ganska nöjda med demokratin, och bara en av tio är ganska eller mycket missnöjd.

Figur 4. Fråga 23b: "Är du i stort, mycket nöjd, ganska nöjd, ganska missnöjd eller mycket missnöjd med hur demokratin fungerar i Europeiska unionen?"

Svenskarna är mindre nöjda än EU-snittet med hur demokratin fungerar i EU. Sammanlagt 48 procent är mycket eller ganska missnöjda. Mest missnöjda är **finländarna**, där 56 procent är ganska eller mycket missnöjda.

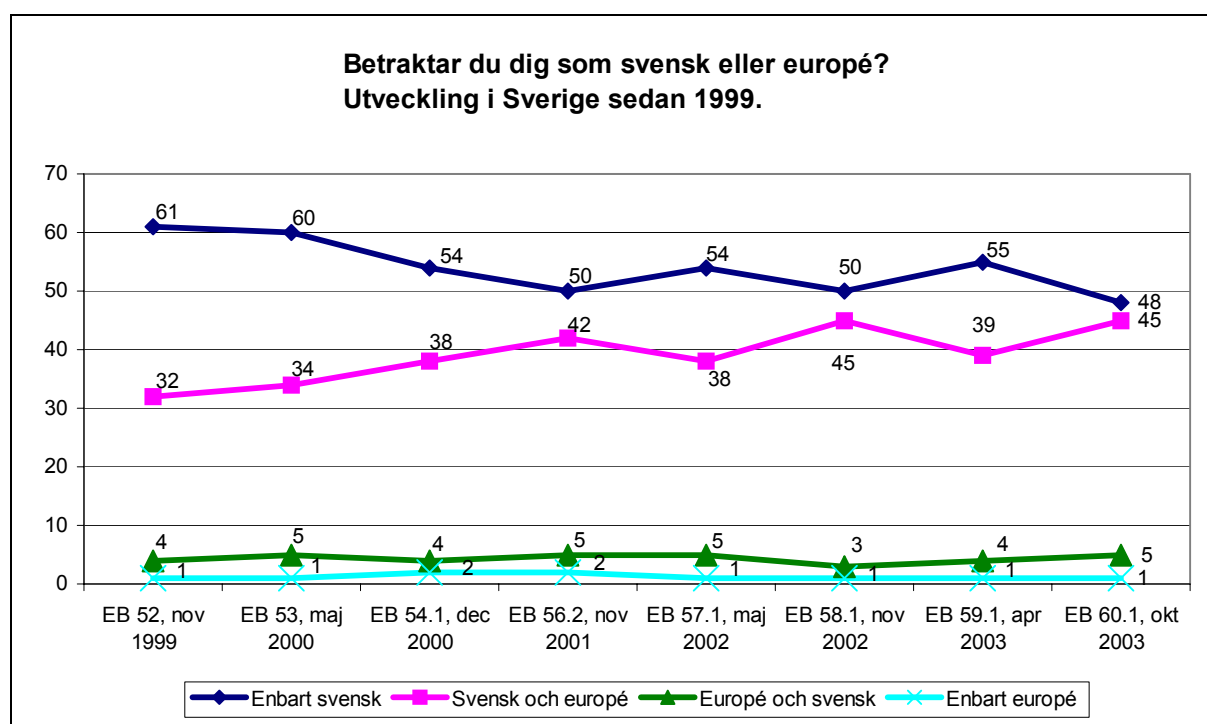
4.1 Europeisk stolthet och hembygdskänsla

Figur 5. Fråga 43: "Inom den närmaste framtiden, betraktar du dig som...?"

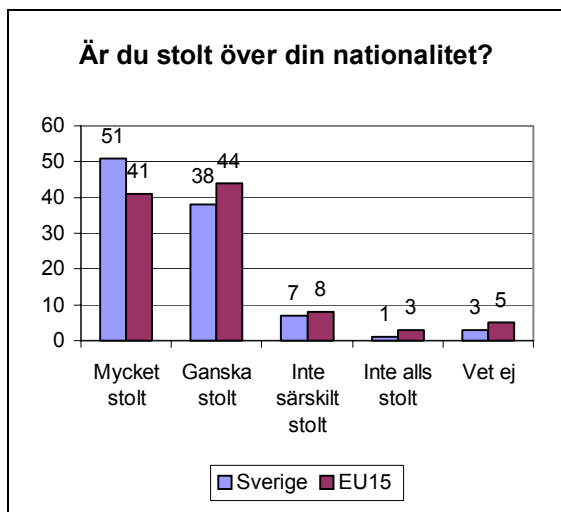
Svenskarna identifierar sig i högre grad än andra EU-medborgare med den nationella identiteten.

Få EU-medborgare är benägna att kalla sig enbart européer, med undantag för invånarna i **Luxemburg**, där 15 procent ser sig som enbart européer.

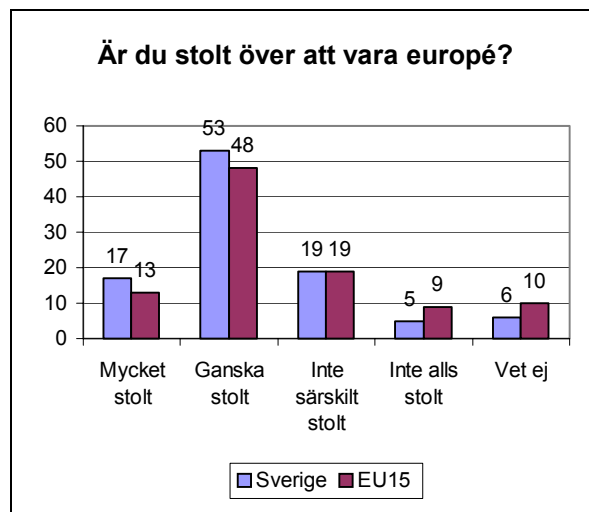

Figur 6. Fråga 43: "Inom den närmaste framtiden, betraktar du dig som...?" Utveckling i Sverige sedan 1999.

Frågan om nationell identitet har återkommit i Eurobarometern sedan hösten 1999. Andelen som enbart ser sig som svenskar sjönk från 1999 fram till våren 2000, och har sedan gått upp och ned. Sedan vårmätningen 2003 har trenden åter vänt, mot en mer europeisk och mindre svensk identitet.

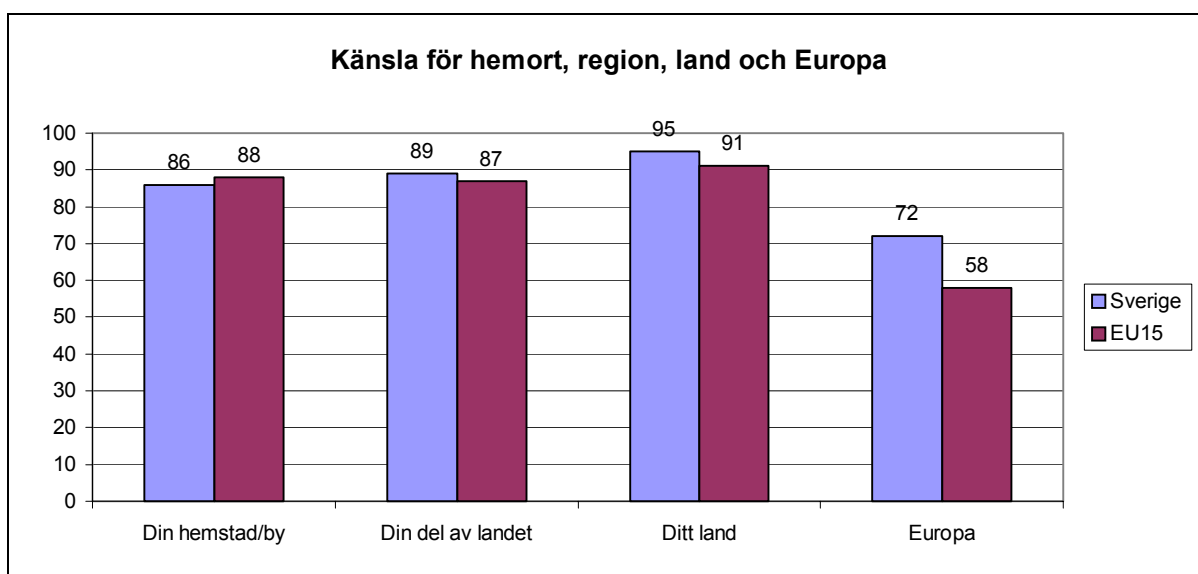

Figur 7. Fråga 44: Skulle du säga att du är mycket stolt, ganska stolt, inte särskilt stolt över att vara svensk/din nationalitet?"

Figur 8. Fråga 45: Skulle du säga att du är mycket stolt, ganska stolt, inte särskilt stolt över att vara europé?"

Hälften av svenskarna är mycket stolta över att vara svenskar. En lägre andel är stolta över att vara européer, men svenskarna känner ändå mer europeisk stolthet än EU-snittet.

Figur 9. Fråga 46: "Hur fäst är du vid...?" Tabellen visar summan av de som valt alternativen "mycket fäst" och "ganska fäst".

Svenskarna är mer fästa vid sitt **land** än både sin region och sin hemstad eller hemby. Minst fästa är svenskarna vid **Europa**. Men nästan tre av fyra säger sig ändå vara mycket eller ganska fästa vid Europa, en högre andel än EU-snittet.

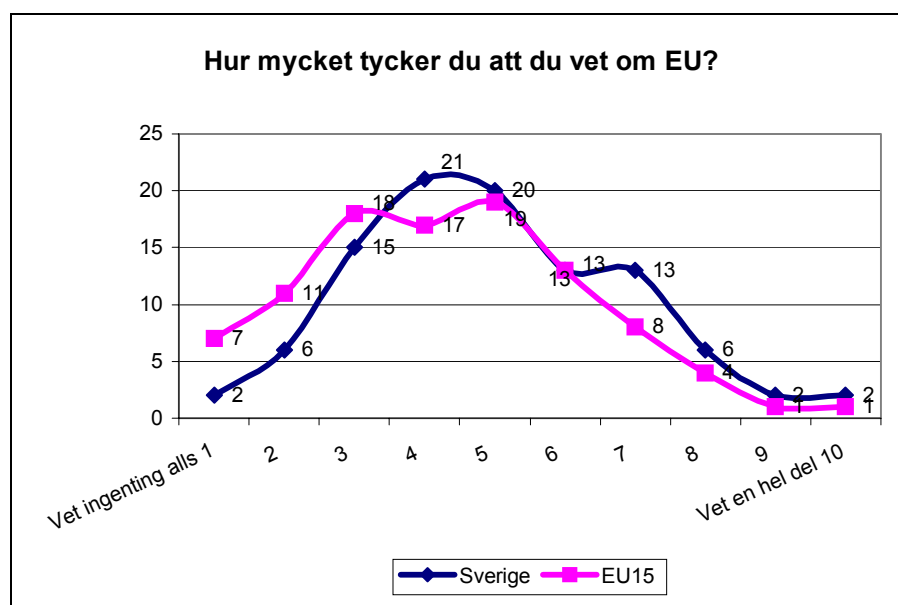
De regionala skillnaderna inom Sverige är små. Göteborgarna är de som är mest fästa vid sin hemstad (93 procent mycket/ganska fästa). Malmöborna skiljer sig genom att vara minst fästa vid Sverige (86 procent mycket/ganska fästa). De är också minst fästa vid Europa (60 procent mycket/ganska fästa).

3 KUNSKAPEN OM EUROPEISKA UNIONEN

Huvudpunkter

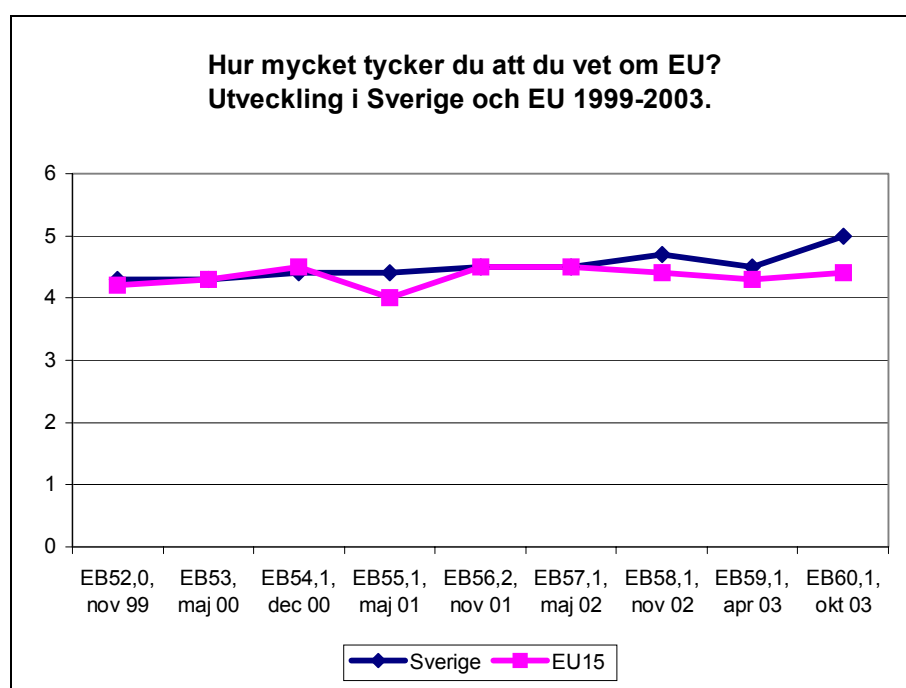
- När EU-medborgarna bedömer hur mycket de vet om EU hamnar svenskarna över genomsnittet. Sedan våren 2003 har kunskaperna ökat.
- TV, dagstidningar och radio är svenskarnas främsta källor för att få information om EU.
- Traditionella nyhetsmedier är också de källor som svenskarna föredrar.
- Svenskarna får i högre grad än andra EU-information från släkt och vänner.
- Sverige är landet där lägst andel inte alls söker information om EU.
- Över hälften av svenskarna tycker att medierna talar lagom mycket om EU. En av tre tycker att det är för lite EU i medierna.
- Nära hälften tycker att EU-framställs objektivt. Av övriga tycker fler att medierna är för positiva än för negativa.
- De mest kända EU-institutionerna är Europaparlamentet, EU-domstolen och EU:s ministerråd.
- Svenskarna är mindre benägna än andra EU-medborgare att lita på EU:s institutioner.

3.1 Det allmänna kunskapsläget

Figur 10. Fråga 15: "Hur mycket tycker du att du vet om Europeiska unionen, dess politik och dess institutioner?"

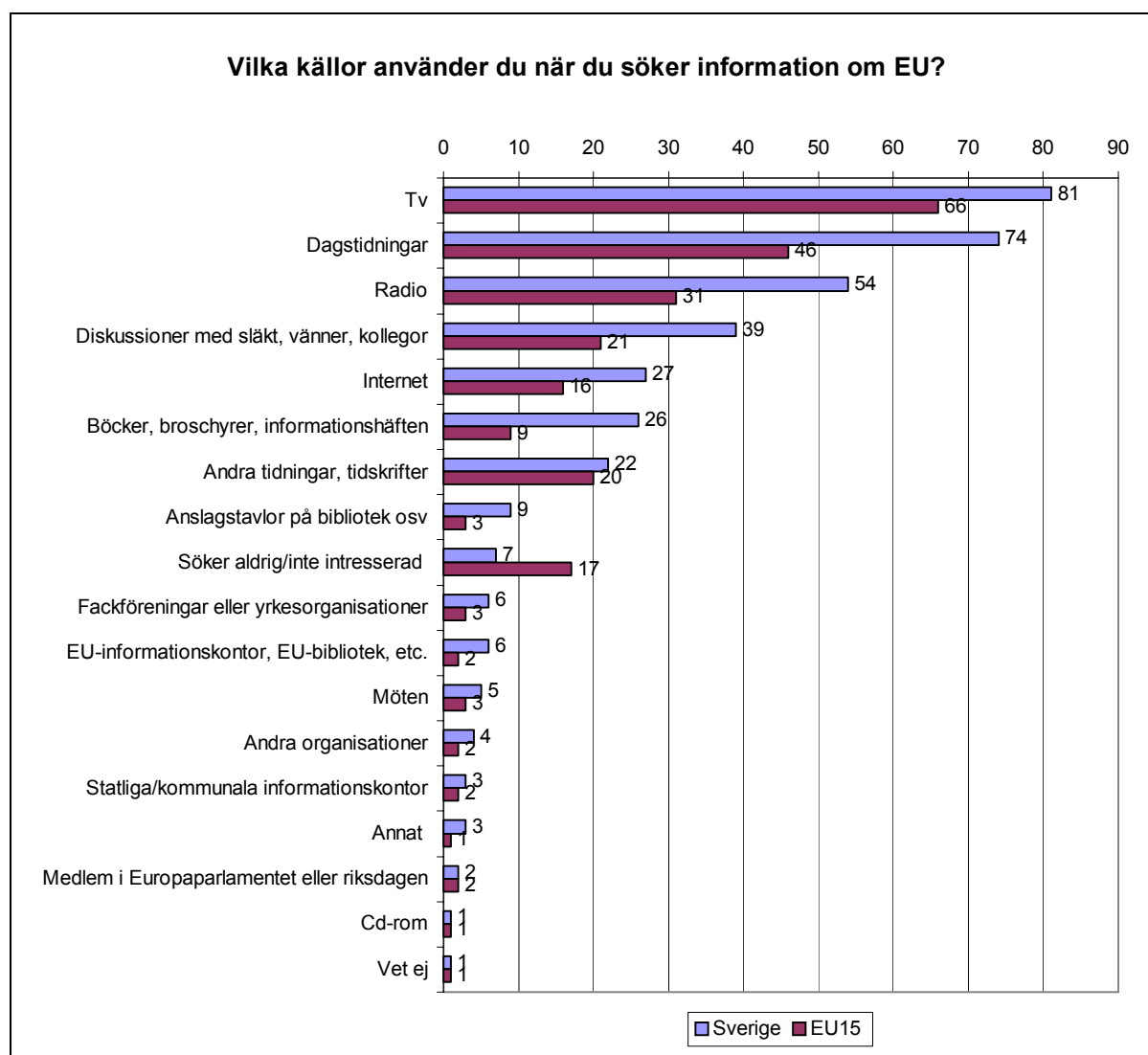
När svenskarna själva bedömer sina kunskaper om EU hamnar de över genomsnittet. Österrikarna har högst medeltal, 5,3 i snittbetyg på skalan, och därefter kommer svenskarnas 5 poäng.

Figur 11. Fråga 15: "Hur mycket tycker du att du vet om Europeiska unionen, dess politik och dess institutioner?" Utveckling sedan 1999 i Sverige och EU av ett medeltal av svaren.

En vår, sommar och förhöst med debatt inför folkomröstningen om euron tycks fungerat som en bildningsperiod för svenskarna. Efter att ha legat jämsides med eller strax över EU-snittet fram till våren 2003 drog svenskarna ifrån under perioden mellan maj och oktober.

3.2 Informationskällor

Figur 12. Fråga 16: "Vilka av följande källor använder du dig av när du söker efter information om Europeiska unionen, dess handlingsprogram dess institutioner etc?"³

De traditionella nyhetsmedierna **radio**, **dagstidningar** och **tv** är de vanligaste när svenskarna söker information om Europeiska unionen. Svenskarna har högst andel av alla länder som får information från nyhetsmedia, även om samma tre alternativ är i topp även på EU-skalan.

Fyra av tio svenskar får EU-information från **släkt, vänner och kollegor**, dubbelt så många som EU-snittet, och fler än i något annat land.

Internet-intresset är däremot inget unikt för Sverige. **Holländare**, **finländare** och **danskar** ligger på samma nivå som svenskarna när det gäller att söka EU-information på Internet.

Värt att notera är att dagstidningarna som ligger på andra plats som informationskälla, fick en låg placering när svenskarna svarade på hur mycket de litar på olika samhällsinstitutioner (Figur 2). Där hamnade radion i topp och tv på fjärde plats.

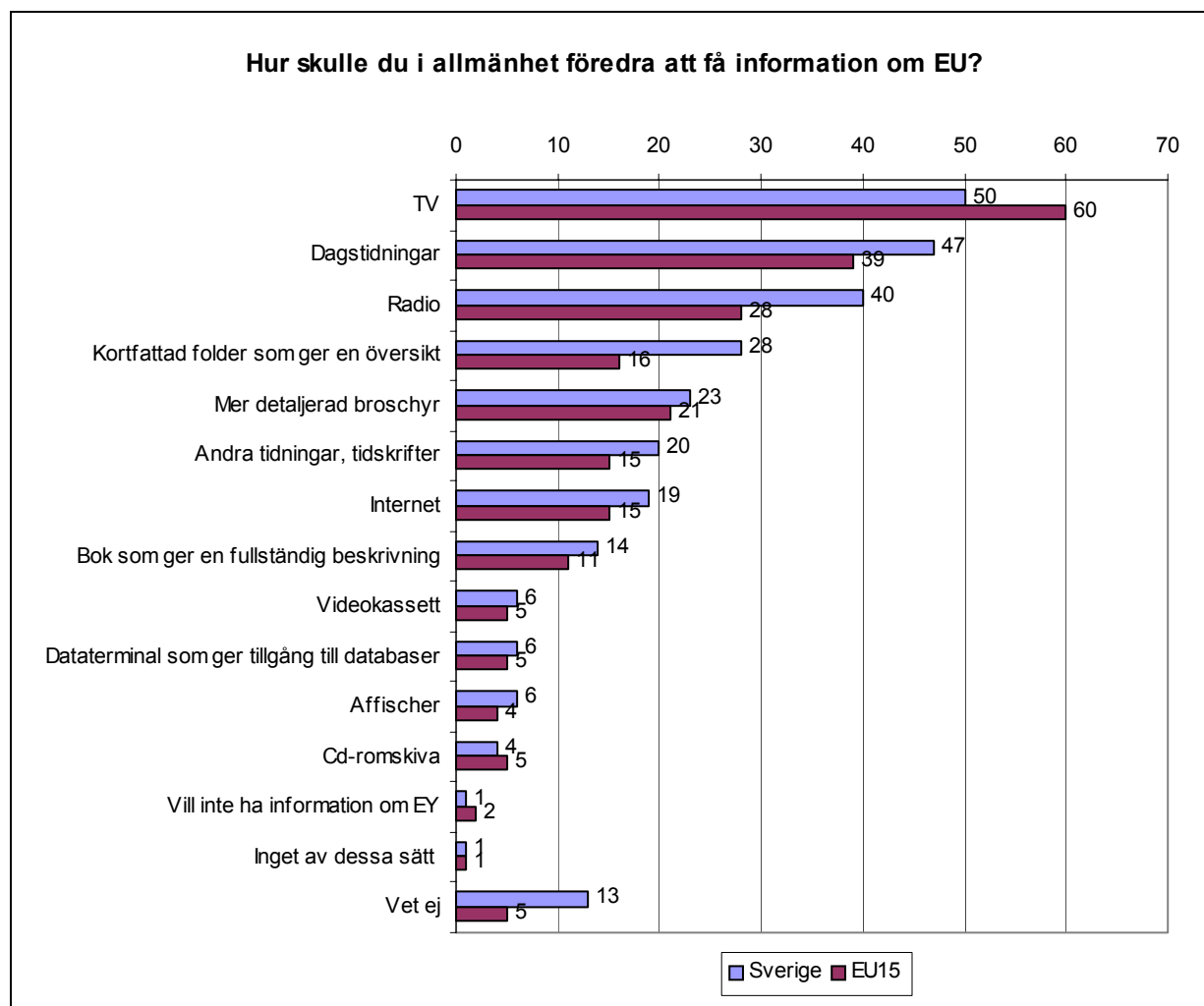
I **Sverige** och **Luxemburg** är det minst vanligt att man inte alls är intresserad av EU-information eller aldrig söker efter sådan information (7 procent).

Ser man på utvecklingen från 1999 i Sverige för de fem mest använda informationskällorna, märktes en nedgång i intresset för de flesta informationskällor vid mätningen våren 2001. Sedan

³ De tillfrågade kunde ange flera svar. I tabellen är några av svarsalternativen förkortade av utrymmesskäl.

dess har intresset **ökat** och är nu större än någon gång under mätperioden. Undantaget är Internet, där en ökning fram till 2001 har planat ut.

Figur 13. Fråga 17: "Hur skulle du i allmänhet föredra att få information om Europeiska unionen?"⁴

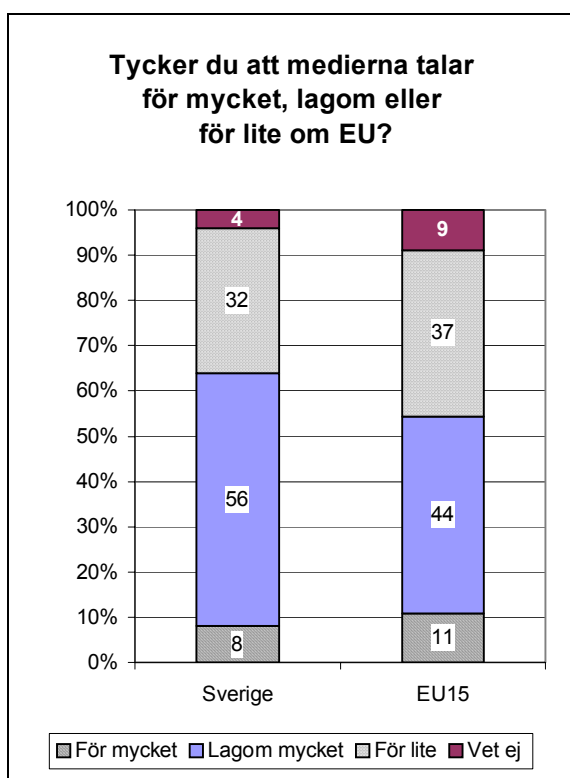
EU-medborgarna tycks nöjda med att få sin EU-information från **radio**, **tidningar** och **tv**. Dessa hamnar på topp även när svenskarna ska ange hur de föredrar att få information.

Svenskarna är mindre entusiastiska än EU-snittet för tv, men har däremot starkare preferenser än EU-snittet för radio. Även en **kortfattad informationsbroschyr**, alternativt en mer **detaljerad broschyr** anses vara intressant.

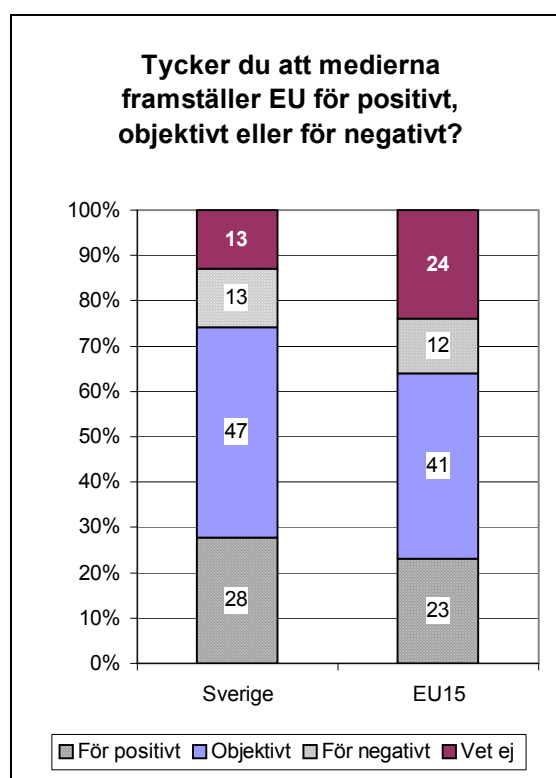
Färre än var tjugonde person, i både Sverige och resten av EU är intresserade av att konsultera **databaser**, eller få information från **videokassetter**, **affischer** eller **cd-romskivor**.

⁴ Flera svarsalternativ var möjliga. Några av svaren har förkortats av utrymmesskäl.

3.3 EU i media

Figur 14. Fråga 18: ”Tycker du generellt sett att medierna i ditt land talar för mycket, lagom mycket eller för lite om Europeiska unionen?”

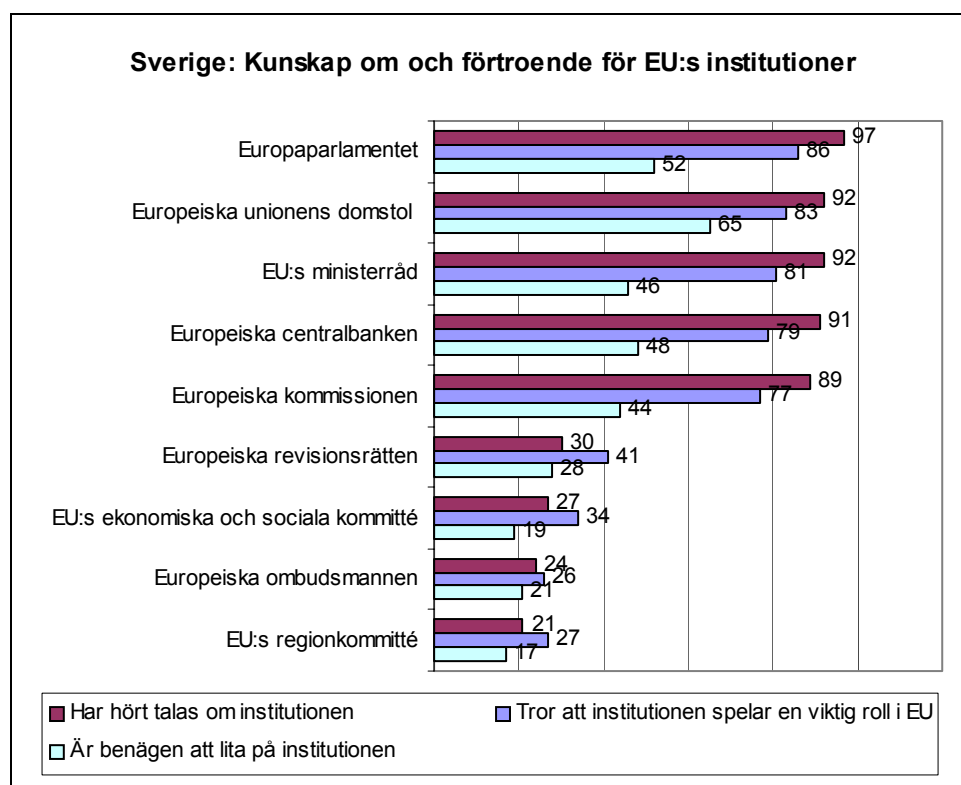
Figur 15. Fråga 19: ”Och tycker du att medierna i ditt land framställer Europeiska unionen på ett sätt som är för positivt, objektivt eller negativt?”

Varannan svensk tycker att medierna talar **lagom mycket** om EU. Det är något högre andel än i resten av EU. Var tredje svensk tycker att media talar **för lite** om EU, medan en av tio tycker att det är **för mycket** EU i medierna.

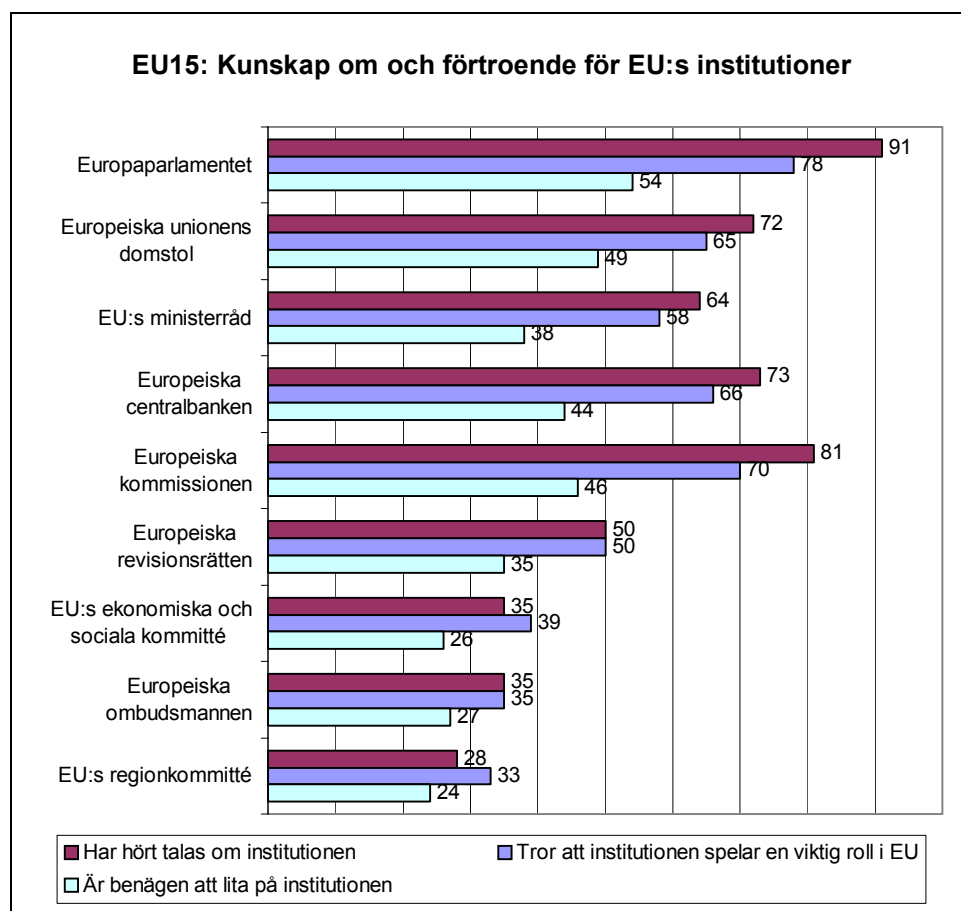
De nordiska grannländerna är ännu mer nöjda med EU-informationen, 70 procent i **Danmark** och 63 procent i **Finland** tycker att medierna ger lagom med EU-information.

Nästan hälften av svenskarna tycker att medierna är **objektiva** i EU-frågor. Av återstående tycker fler att EU behandlas **för positivt** (28 procent) än **för negativt** (13 procent).

3.4 Kunskapen om, och tilltron till, de europeiska institutionerna

Figur 16. Fråga 20: "Har du hört talas om...?", fråga 21: "För vart och ett av följande europeiska organ, tror du att de spelar en viktig roll inom EU eller inte?", och fråga 22: "För vart och ett av dessa organ vill jag att du säger om du är benägen att lita på det eller inte?". Tabellen visar ja-svaren i Sverige.

Figur 17. Fråga 20: "Har du hört talas om...?", fråga 21: "Och för vart och ett av följande europeiska organ, tror du att de spelar en viktig roll inom EU eller inte?", och fråga 22: "Och för vart och ett av dessa organ vill jag att du säger om du är benägen att lita på det eller inte?". Tabellen visar ja-svaren i EU-länderna.

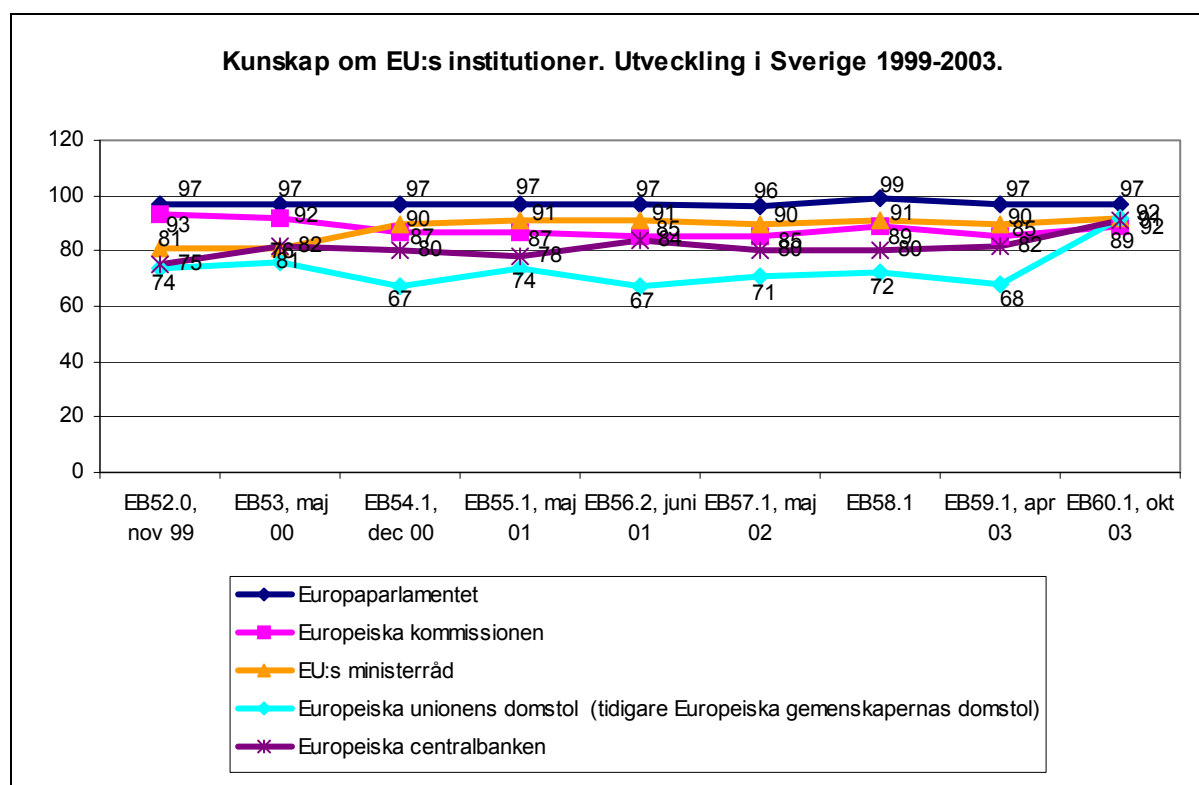
De mest kända EU-institutionerna är också de som tillmäts störst betydelse och de som flest litar på. Mest kända bland institutionerna är **Europaparlamentet**, **Europeiska unionens domstol (EU-domstolen)**, **EU:s ministerråd**, **Europeiska centralbanken** och **Europeiska kommissionen**. Dessa fem känner runt nio av tio svenskar känner till, vilket är bättre än det europeiska genomsnittet.

De mer okända institutionerna är **Europeiska revisionsrätten**, **EU:s ekonomiska och sociala kommitté**, **Europeiska ombudsmannen** och **EU:s regionkommitté**, som mellan 21 och 30 procent av svenskarna känner till. De här fyra institutionerna är mer kända i övriga Europa än i Sverige.

Originellt nog tycks många svenskar anse att de här institutionerna spelar en viktig roll i EU trots att de säger sig inte ha hört talas om dem. Den här tendensen finns även i resten av länderna, men i mindre utsträckning.

EU-parlamentet är den institution som flest intervjupersoner anser ha en stor betydelse i EU, 86 procent i Sverige och 78 procent i EU. I Sverige är det nästan lika många (83 procent) som anser att **EU-domstolen** är viktig, men där är EU-snittet lägre (65 procent).

Högst trovärdighet i Sverige har **EU-domstolen**, som 65 procent litar på. Därefter kommer **Europaparlamentet** som varannan litar på. I EU har **EU-domstolen** något sämre trovärdighetssiffror, och det är i stället **Europaparlamentet** som flest litar på.

Figur 18. Fråga 20: "Har du hört talas om...". Tabellen visar utvecklingen i Sverige för de fem mest välkända institutionerna.

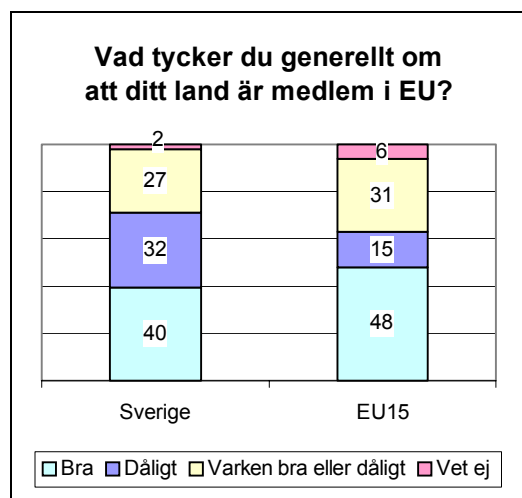
Europaparlamentet har i flera år varit den mest kända EU-institutionen i Sverige. Kännedomen om Europeiska kommissionen har ökat två procentenheter under 2003, men är fortfarande något lägre än den var 1999. Både EU:s ministerråd och Europeiska centralbanken har blivit mer kända sedan 1999. För Europeiska centralbanken märks en tydlig ökning under 2003, antagligen en följd av folkomröstningsdebatten. Inför höstmätningen 2003 ändrades översättningen från Europeiska gemenskapernas domstol till Europeiska unionens domstol (EU-domstolen), vilket lett till att fler svenskar säger sig känna till institutionen.

4 SVENSKA ÅSIKTER OM DEN EUROPEISKA UNIONEN

Huvudpunkter

- Fyra av tio svenskar tycker att det är bra att Sverige är med i Europeiska unionen. Tre av tio svenskar tycker att medlemskapet är dåligt, och nästan lika många att det är varken bra eller dåligt.
- Stödet för EU-medlemskapet har minskat det senaste halvåret. Minskningen är större i övriga EU-länder än i Sverige.
- Män är mer positiva till EU-medlemskapet än kvinnor. Stödet är också högre hos dem under 39, studerande och personer med ledande befattning, de som sympatiserar med högern, storstadsbor, i synnerhet stockholmare, samt de som är för euron och för utvidgningen.
- Varannan svensk tycker att landet förlorat på EU-medlemskapet, tre av tio att landet tjänat. I övriga EU-länder är förhållandet ungefär det motsatta.
- För svenskarna är den personliga betydelsen av EU framför allt friheten att resa, studera och arbeta.
- I högre grad än övriga EU-medborgare förknippar svenskarna EU med slöseri med pengar, byråkrati och otillräcklig kontroll vid EU:s yttre gränser. Andelen svenskar som förknippar EU med euron är hälften så stor som i EU.
- Svenskarna känner större misstro och oro och är mer avvisande när de tänker på EU än vad EU-medborgarna i allmänhet gör.
- Om EU skulle upphöra skulle var fjärde svensk bli ledsen, färre än i EU. Något fler skulle bli lättade, medan var tredje skulle vara sig likgiltig.

4.1 Bilden av det svenska medlemskapet

Figur 19. Fråga 7: "Vad tycker du generellt om att ditt land är medlem i EU?"

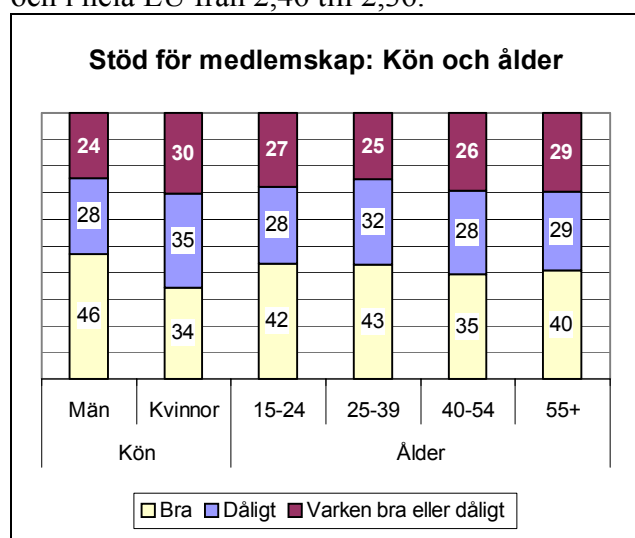
Nästan varannan EU-medborgare tycker **bra** om att deras land är medlem i EU. För Sverige är andelen något lägre.

Andelen svenskar som tycker att medlemskapet är **dåligt** är högre, 32 procent i Sverige, mot 15 i hela EU. Andelen som tycker medlemskapet är **varken bra eller dåligt** är ungefär lika stor i Sverige som i resten av EU.

Störst andel som tycker att medlemskapet är dåligt har **Sverige** (32 procent), följda av **britter** (29 procent) samt **danskar** och **finländare** (22 procent).

Error! Objects cannot be created from editing field codes.

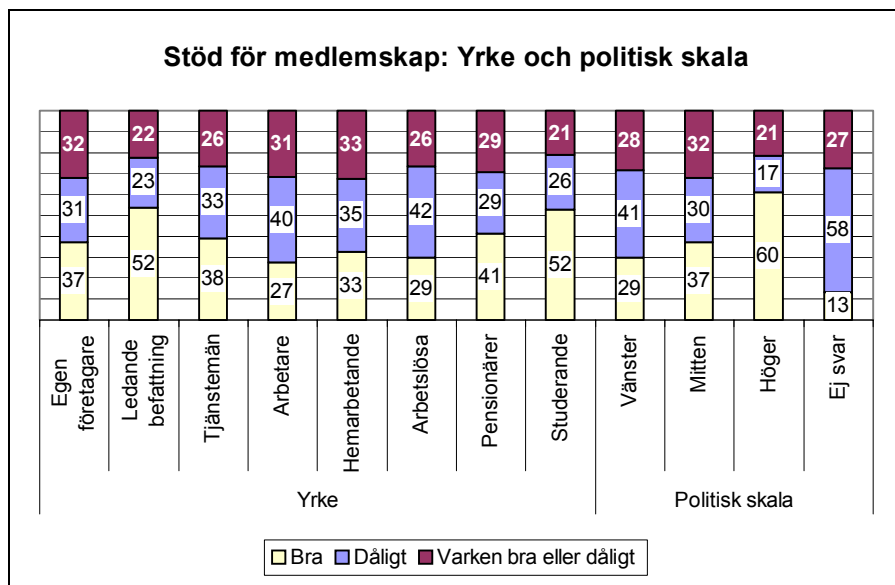
Stödet för EU-medlemskap har **minskat** det senaste halvåret, inte bara i Sverige utan i EU-länderna i stort. I Sverige handlar det om en minskning av ett medelvärde⁵ från 2,14 till 2,08, och i hela EU från 2,46 till 2,36.

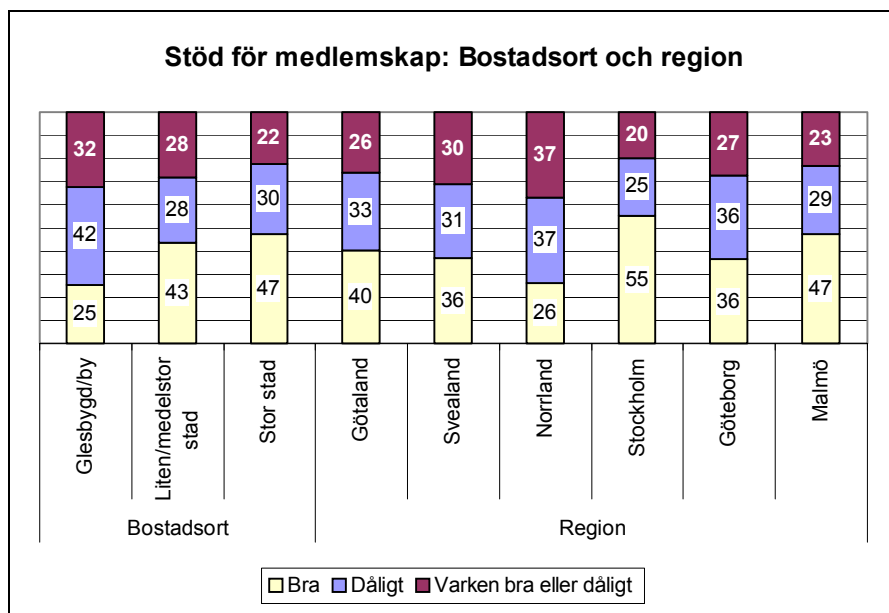
Figur 20. Fråga 7.: "Vad tycker du generellt om att ditt land är medlem i EU?"

Figur 21. Stödet för svenskt EU-medlemskap, uppdelat på kön och ålder. (Data from Figure 20)

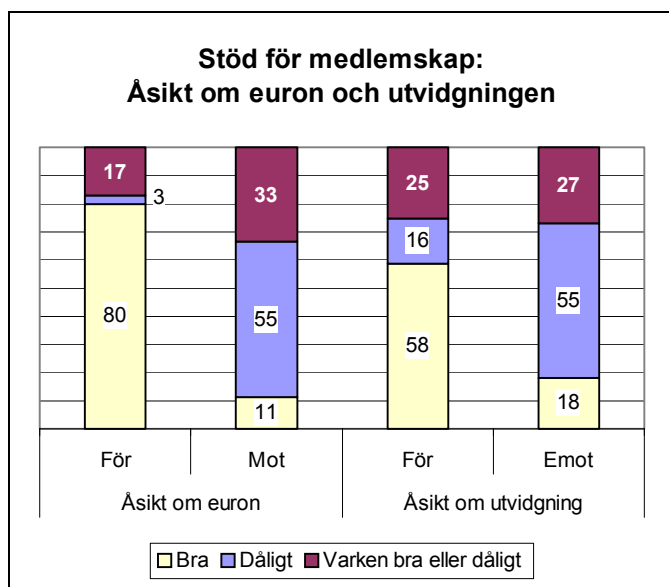
⁵ Medelvärdet bygger på svaren i fråga 7, där svarsalternativet "bra" motsvarar 3, "varken bra eller dåligt" motsvarar 2 och "dåligt" motsvarar 1.

Figur 22. Stödet för medlemskap, uppdelat på yrken och politiska sympatier.

Figur 23. Stödet för medlemskap, uppdelat på typ av bostadsort och geografisk region. Storstadsområdena redovisas separat.

Figur 24. Stödet för svenskt EU-medlemskap, uppdelat efter åsikt om euron och utvidgningen.

Närmare varannan **man** stöder det svenska EU-medlemskapet, mot en av tre **kvinnor**.

De **under 39 år** visar större stöd för EU än de över 40.

Varannan **studerande** och lika många som har **ledande befattning** tycker att EU-medlemskapet är bra. Minst stöd finns hos **arbetare** och **arbetslösa**.

Bland dem som placerar sig till **höger** på en politisk skala tycker sex av tio att EU-medlemskapet är bra. Bland dem som uppger politiska sympatier är stödet för medlemskap lägst hos **vänsterväljarna**: tre av tio. De som valt att inte besvara frågan om politisk hemvist utgör 7 procent av de tillfrågade. Här tycker sex av tio att EU-medlemskapet är dåligt.

Närmare varannan **storstadsbo** är för medlemskapet. Stödet är lägst hos de som bor i **glesbygd** eller by, en av fyra tycker att medlemskapet är bra.

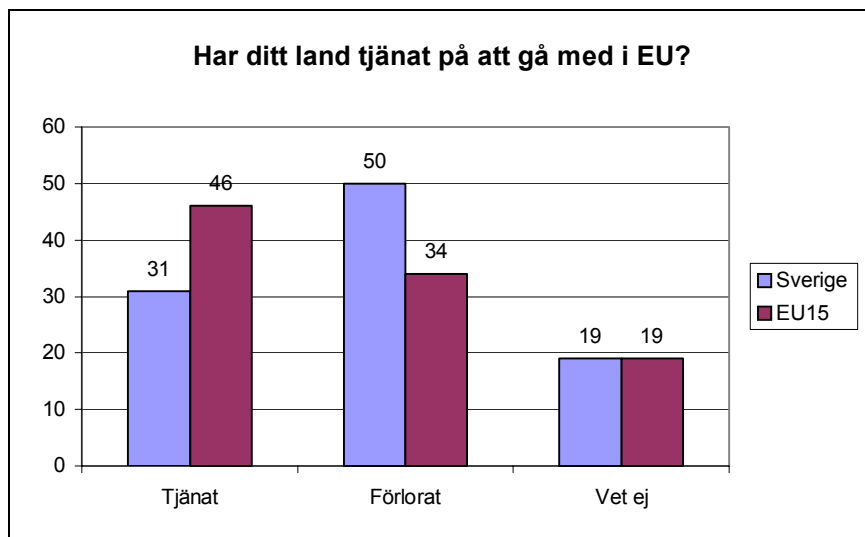
Stockholmarna är de mest positiva, fler än varannan stöder medlemskapet. Av storstäderna är **göteborgarna** mest skeptiska, bara var tredje tycker att medlemskapet är bra.

Norrland har traditionellt visat lågt stöd för EU. Så även i år: en av fyra stöder medlemskapet.

Åtta av tio av de svenskar som är **för euron** är också för EU-medlemskapet, och tre procent är emot. Bland dem som säger **nej till euron** tycker däremot över hälften att medlemskapet är dåligt.

En jämförelse med stödet för **utvidgning** visar att sex av tio av dem som vill ta in fler medlemsländer tycker att medlemskapet är bra för Sverige. Bland dem som är emot tycker över hälften att medlemskapet är dåligt.

Figur 25. Fråga 8:
”Med hänsyn till allt du känner till, skulle du säga att ditt land har tjänat eller förlorat på att gå med i EU?”

Även när det gäller frågan om landet tjänat på EU-medlemskapet, är svenskarna mer negativa. Varannan svensk tycker att Sverige **förlorat** på medlemskapet, jämfört med en av tre EU-medborgare.

I en geografisk jämförelse är **norrlänningarna** de minst positiva. Bara 24 procent tycker att landet tjänat på medlemskapet. De som bor i **Göteborg** ligger nära norrlänningarnas åsikt, 25 procent nöjda, mot 53 procent missnöjda.

Mest positiva är **stockholmarna**, där 43 procent tycker att medlemskapet är en bra affär.

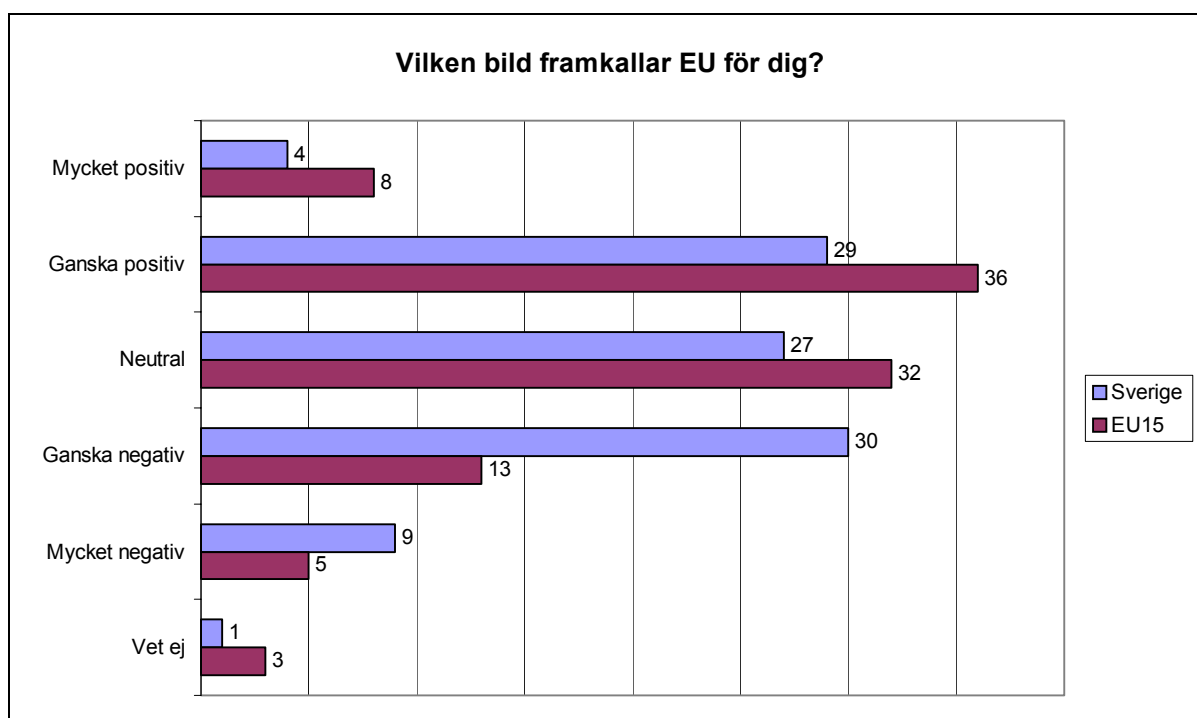
Män ser större fördelar med EU-medlemskapet än **kvinnor**. Av männen tycker 38 procent att landet tjänat på att gå med. För kvinnorna är siffrorna 24 procent för.

Jämför man åldersgrupper är de mellan **15 och 24 år** mest positiva: 39 procent tycker att Sverige vinner som EU-medlem. I åldern **25–39** år håller 34 procent med, de **mellan 40 och 54** är mest negativa med 26 procent som tycker att medlemskapet är en fördel. Bland de över 55 tycker 29 procent samma sak.

Jämför man svaren med hur de tillfrågade placerat sig på en politisk höger-vänsterskala, är de som håller sig till **mitten** och åt **vänster** mest negativa. Av vänstern tycker 57 procent att Sverige förlorat, och 55 procent i mitten. **Högerröstarna** är mest positiva: 50 procent tycker att Sverige tjänat, och 36 procent att landet förlorat på medlemskapet.

I en jämförelse mellan yrken är **arbetslösa** de som i högst grad ser medlemskapet som en förlust, följda av **arbetare**. De som ser störst fördelar är de **studerande**, följda av personer i **ledande befattning**.

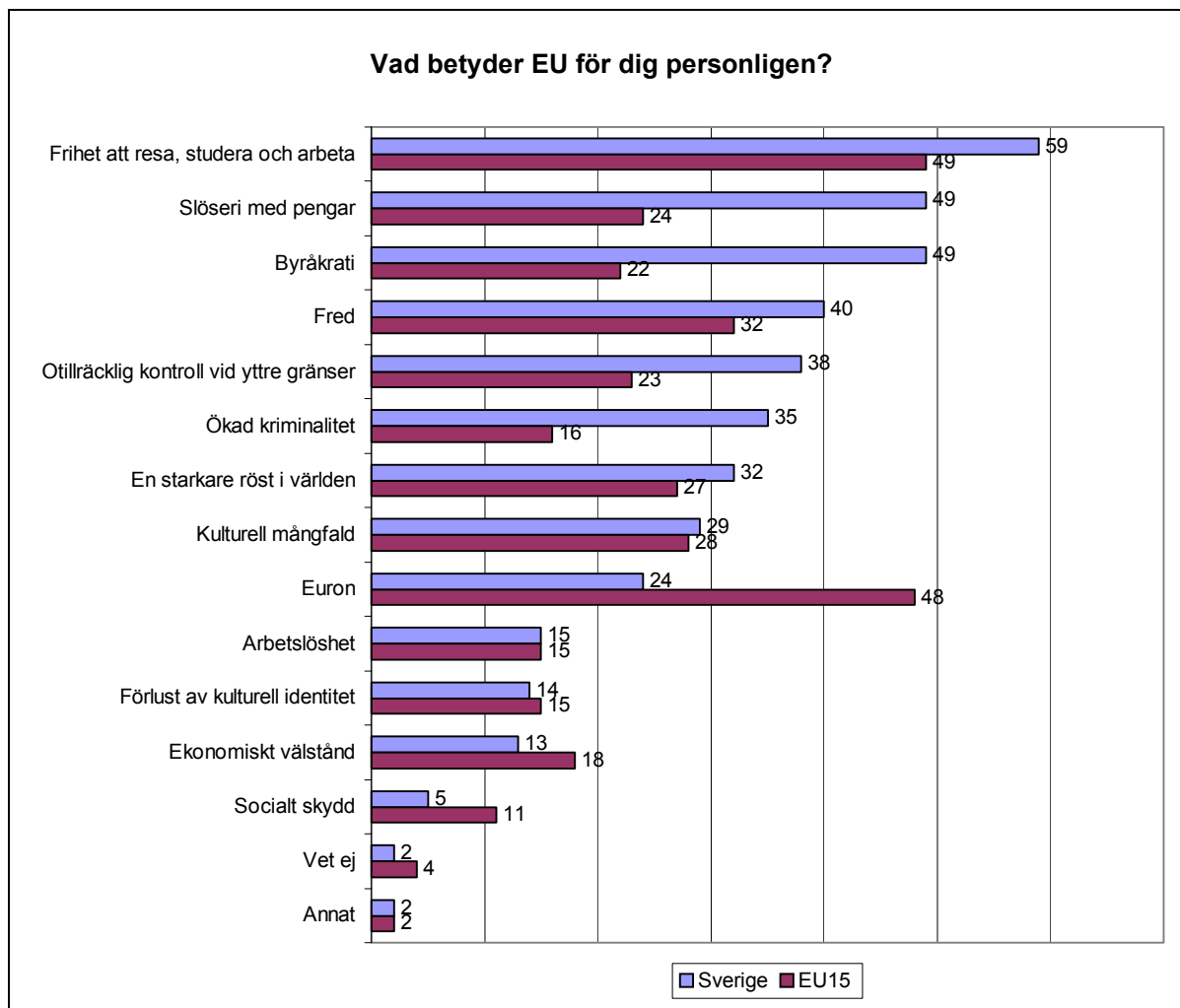
4.2 Bilden av Europeiska unionen

Figur 26. Fråga 9: "Framkallar Europeiska unionen generellt sett en mycket positiv, ganska positiv, neutral, ganska negativ eller mycket negativ bild för dig?"

Svenskarna har en mer **negativ** bild av EU än EU-medborgarna i allmänhet. I Sverige har 33 procent en ganska eller mycket positiv bild av EU, jämfört med 44 procent i EU. Sverige kommer på andra plats bland skeptikerna, efter **britterna** (27 procent).

Ser man på utvecklingen av EU-bilden sedan år 2000 märktes en utveckling mot en mer positiv attityd i både EU och Sverige från år 2001 till 2002. Den här utvecklingen gick tillbaka mellan hösten 2002 och våren 2003, men har legat stilla under 2003.

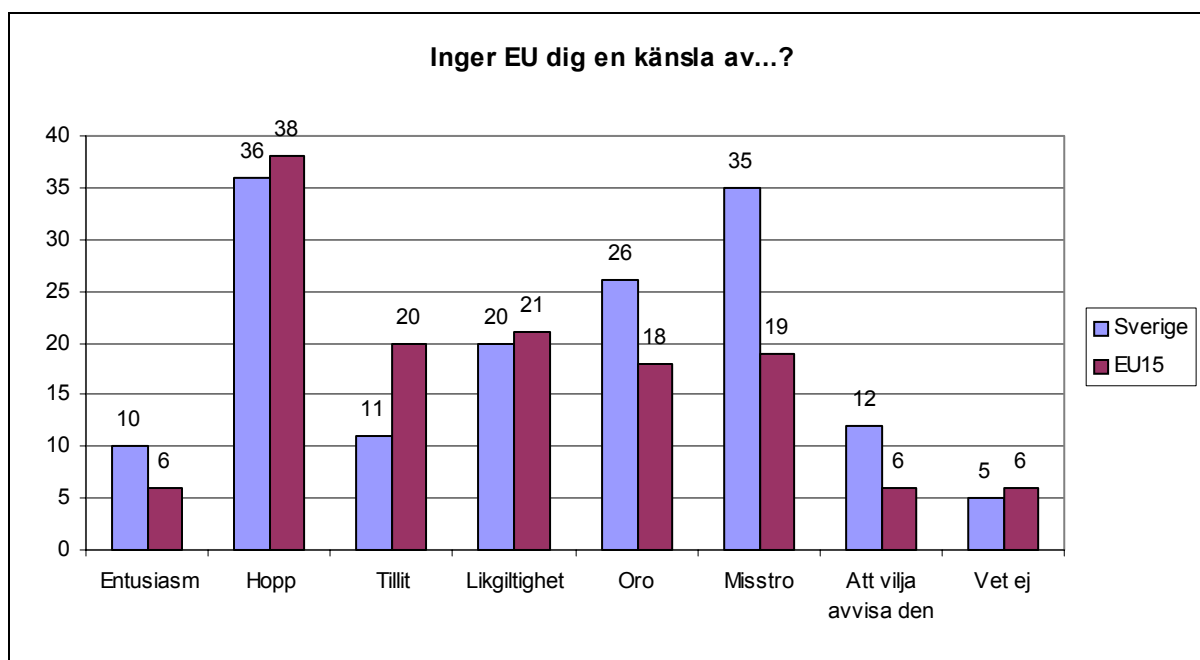
Figur 27. Fråga 10: ”Vad betyder Europeiska unionen för dig personligen?”⁶

I högre grad än övriga européer förknippar svenskarna EU med **slöseri med pengar**, **byråkrati** och **otillräcklig kontroll vid de yttre gränserna**, men även med **fred** och rörelsefrihet. **Friheten att resa, studera och arbeta var som helst inom EU** är det som har störst personlig betydelse för svenskarna – tre av fem svenskar förknippar EU med den friheten.

Bilden av EU som byråkratiskt delar svenskarna med de nordiska EU-grannarna, **Finland** och **Danmark**.

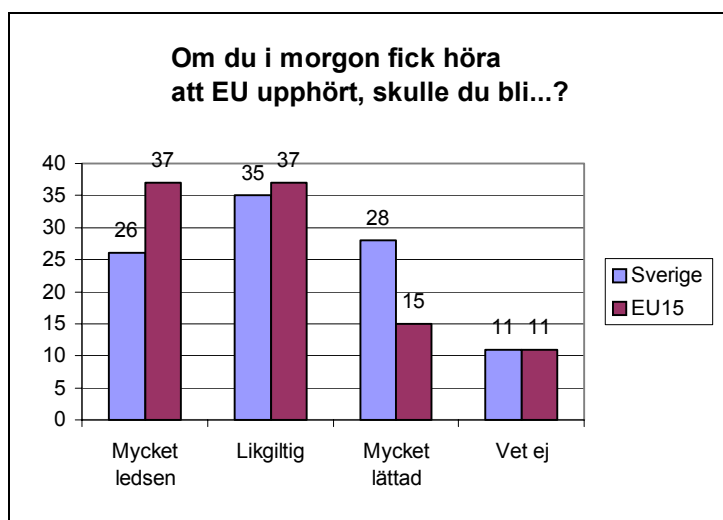
För svenskarna, som i en folkomröstning just sagt nej till **euron**, är den gemensamma valutan bara av personlig betydelse för var fjärde invånare, gentemot närmare hälften av EU-medborgarna i övrigt.

⁶ Flera svar var möjliga.

Figur 28. Fråga 11: "Inger Europeiska unionen dig en känsla av...?"⁷

Svenskarnas EU-skepticism märks även i svaren på frågan om vilken känsla Europeiska unionen inger dem. Fler svenskar än andra européer känner **oro** och **misstro**, och färre känner **tillit**. Däremot är fler svenskar **entusiastiska** över EU.

Figur 29. Fråga 14: "Om du i morgon fick höra att Europeiska unionen hade upphört, skulle du bli mycket ledsen för det, vara likgiltig, eller mycket lättad?"

Var fjärde svensk skulle bli mycket **ledsen** om de fick höra att EU upphört, något färre än EU-snittet. Och en aning fler, 28 procent, skulle bli mycket **lättrade** över beskedet, nästan dubbelt så många som i EU.

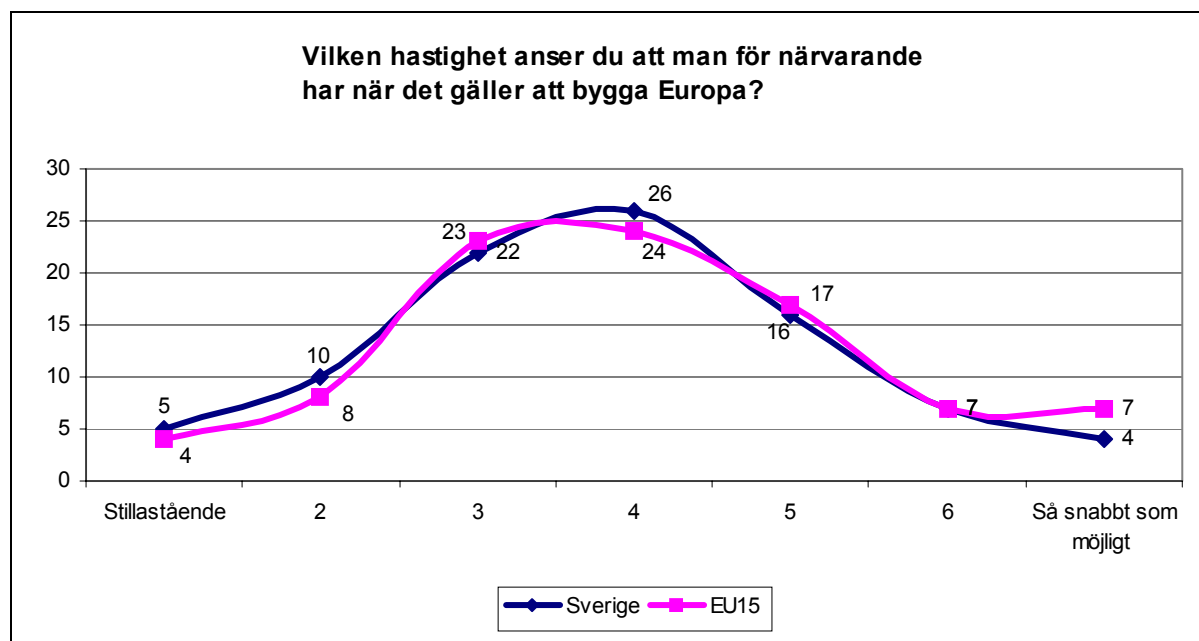
⁷ Flera svar var möjliga.

5 BYGGA EU

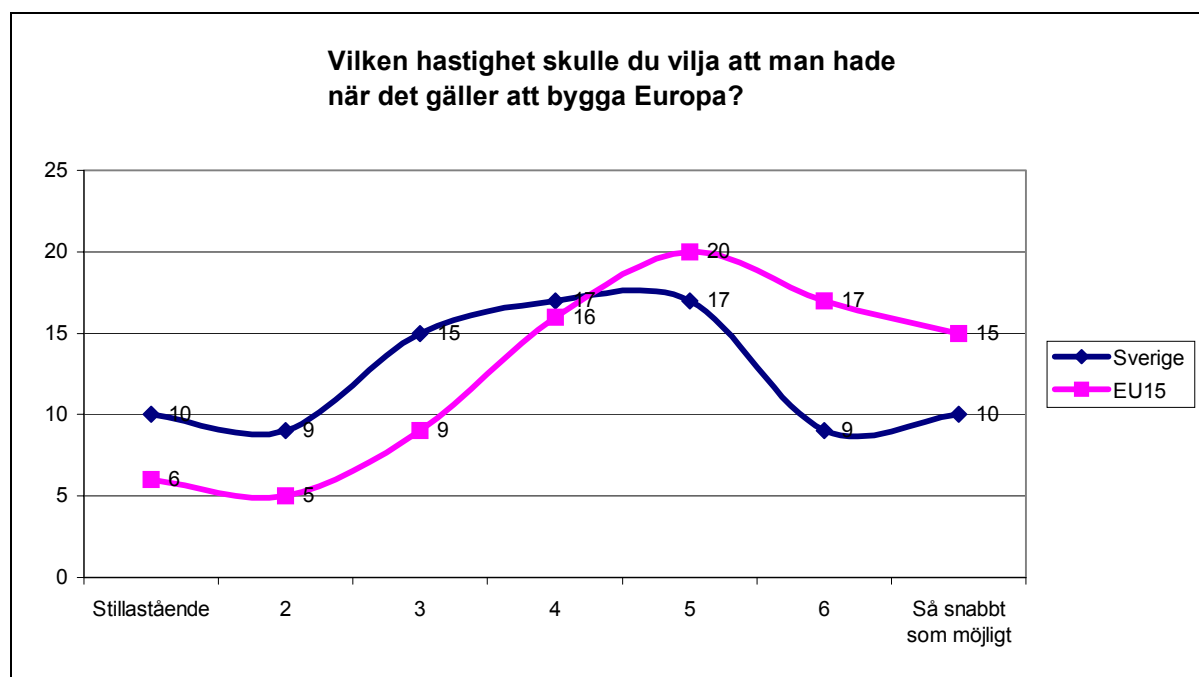
Huvudpunkter

- Svenskarna har samma bild som övriga européer av hur fort integrationen i Europa går. Men svenskarna föredrar en långsammare takt än vad andra européer gör.
- En av tre svenskar är för utvecklingen mot en europeisk politisk union, medan hälften är emot.
- Varannan svensk tycker att EU spelar en positiv roll i kampen mot terrorismen. Nästan lika många tycker att EU spelar en positiv roll för svensk utrikespolitik.
- Var tredje svensk tycker att EU spelar en negativ roll för ökande priser och inflation, något som varannan EU-medborgare anser.
- En gemensam EU-politik i kampen mot internationell terrorism, människohandel och organiserad brottslighet har stort stöd i Sverige.
- I de flesta frågor är svenskarna mer tveksamma än EU-snittet till att beslut fattas gemensamt inom EU.
- Sverige ger större stöd än EU-snittet till att EU ska välkomna alla länder som vill gå med. Det är en åsikt som fått ökat stöd sedan 2002.
- Svenskarna är mindre positiva till euron, och till en gemensam försvars- och säkerhetspolitik.
- De frågor som svenskarna vill att EU framför allt prioriterar är kampen mot organiserad brottslighet, att upprätthålla fred och säkerhet och att skydda miljön.
- Svenskarna är intresserade av att EU arbetar för mänskliga rättigheter.
- Svenskarna ger större stöd än övriga EU för att länder som är neutrala ska ha rätt att uttala sig om EU:s utrikespolitik.
- Svenskarna är mindre intresserade än andra européer av en utrikesminister för EU.
- Europeisk försvarspolitik bör styras av EU, tycker fyra av tio svenskar, något fler än de som vill att de nationella regeringarna ska besluta.

5.1 Snabbt eller långsamt mot politisk integration

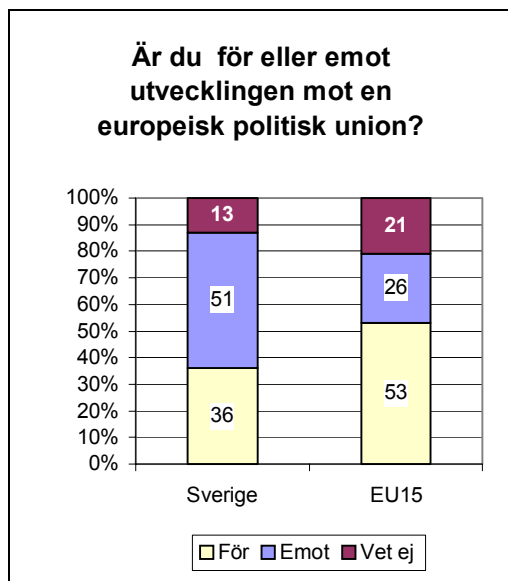
Figur 30. Fråga 12 a: "Vilken hastighet anser du att man för närvarande har när det gäller att bygga Europa?"

Figur 31. Fråga 12 b: "Vilken siffra motsvarar bäst den hastighet du skulle vilja att man hade?"

Svenskar har ungefär samma uppfattning som andra EU-medborgare om hur snabbt integrationen i Europa går för närvarande. Den dominerande synen är att takten är **medelsnabb**, varken stillastående eller snabbast möjliga.

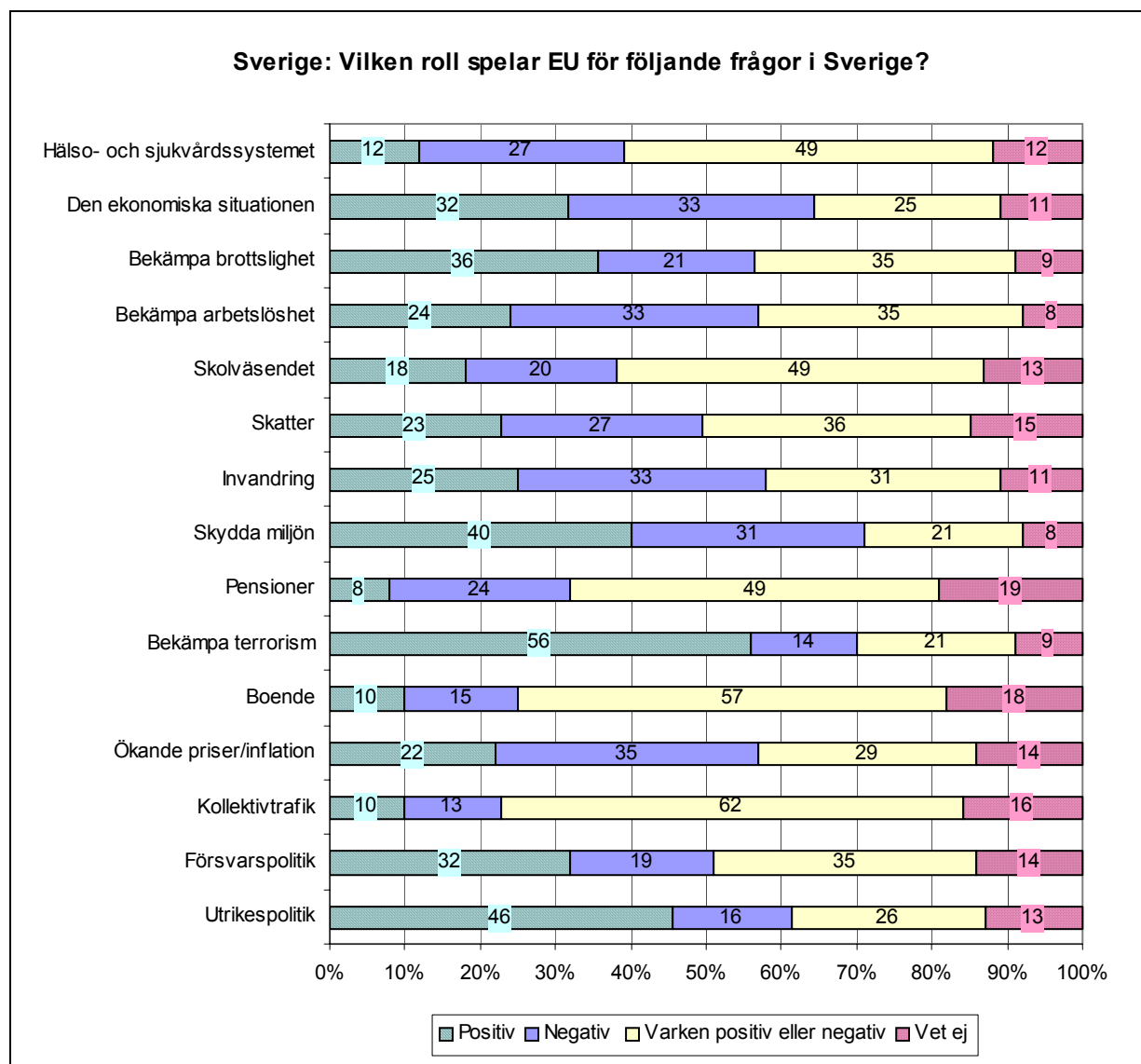
När man i stället frågar om önskad hastighet, glider svaren i sär. Fler svenskar vill **sakta farten**, jämfört med européerna som överlag vill se en **snabbare** takt.

Figur 32. Fråga 13: "Är du själv för eller emot utvecklingen mot en europeisk politisk union?"

Varannan svensk är **emot** utvecklingen mot en politisk europeisk union, medan ungefär var tredje är **för**. I EU i stort är i stället var annan tillfrågad för unionsutvecklingen, medan var fjärde är emot.

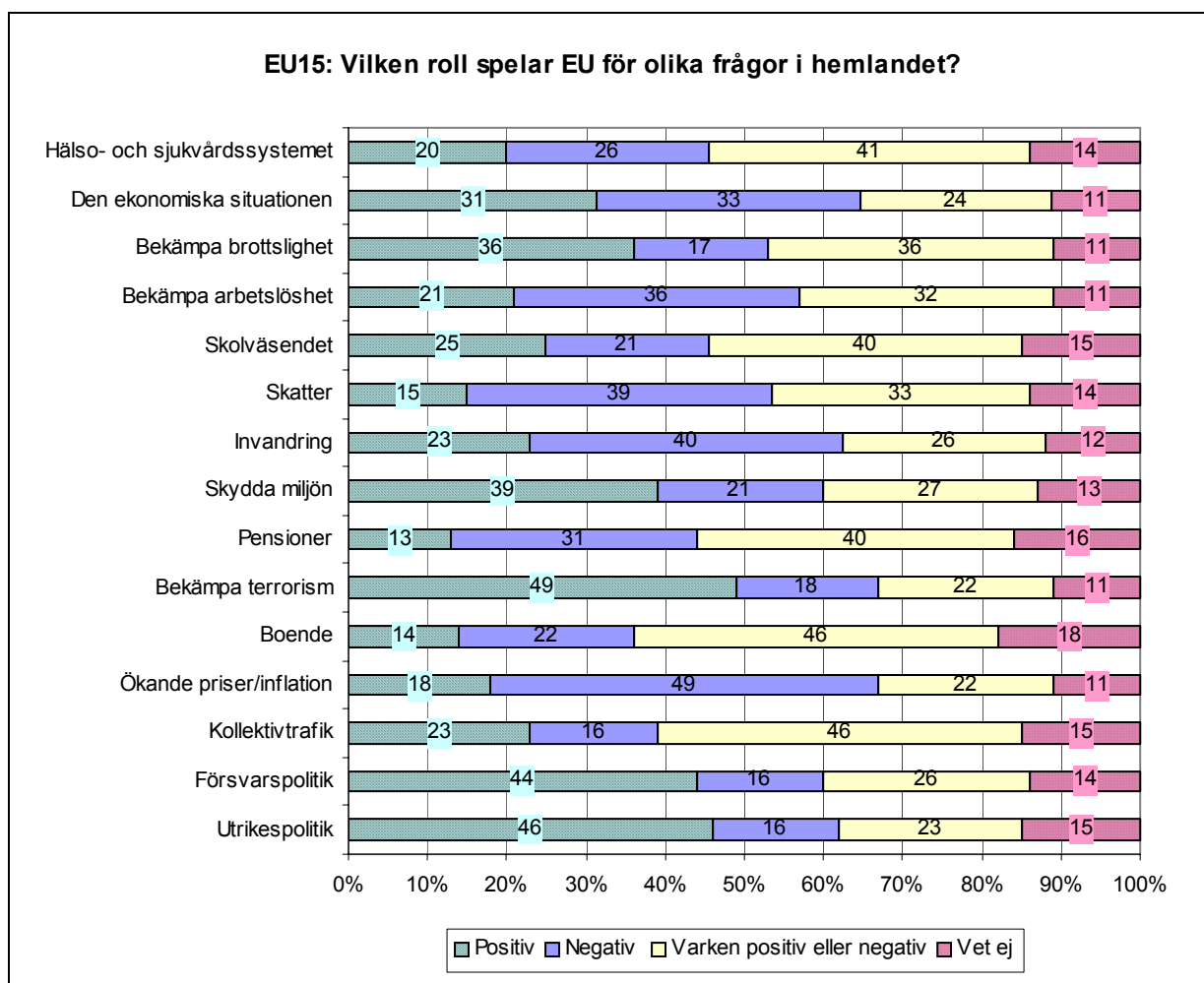
5.2 EU:s inflytande på svensk politik

Figur 33. Fråga 27: "Tycker du för var och en av följande frågor i Sverige att Europeiska unionen spelar en positiv roll, negativ roll eller varken positiv eller negativ roll?"⁸

⁸ Frågorna är rangordnade enligt den prioritet de svenska intervjupersonerna gav frågorna i svaret på fråga 26 (figur 1).
Eurobarometer 60.1. Nationell rapport, Sverige

Figur 34. Fråga 27: ”Tycker du för var och en av följande frågor i ditt land att Europeiska unionen spelar en positiv roll, negativ roll eller varken positiv eller negativ roll?”⁹

Drygt hälften av svenskarna anser att EU spelar en positiv roll i Sverige när det gäller att bekämpa **terrorismen**. Nästan lika många tycker att EU har en positiv roll för svensk **utrikespolitik**, och fyra av tio för **miljöpolitik**. När det handlar om den **ekonomiska politiken** och **försvarspolitiken** anser runt var tredje svensk att EU har en positiv roll.

Att EU spelar en positiv roll för medlemsländernas terroristbekämpning håller hälften av EU-medborgarna med om, en något lägre andel än i Sverige. Även för utrikespolitik, försvarspolitik och miljöfrågor anses EU ha en positiv inverkan.

Runt var tredje tillfrågad svensk tycker att EU spelar en negativ roll för **ökande priser och inflation**, **den ekonomiska situationen**, **invandringen**, och **miljöpolitiken**.

I EU i stort tycker ännu fler än i Sverige att EU har en negativ inverkan på hemlandets prisökningar och inflation. Svenskarna kommer efter danskarna som landet med minst negativ syn på EU:s inverkan på inflationen.

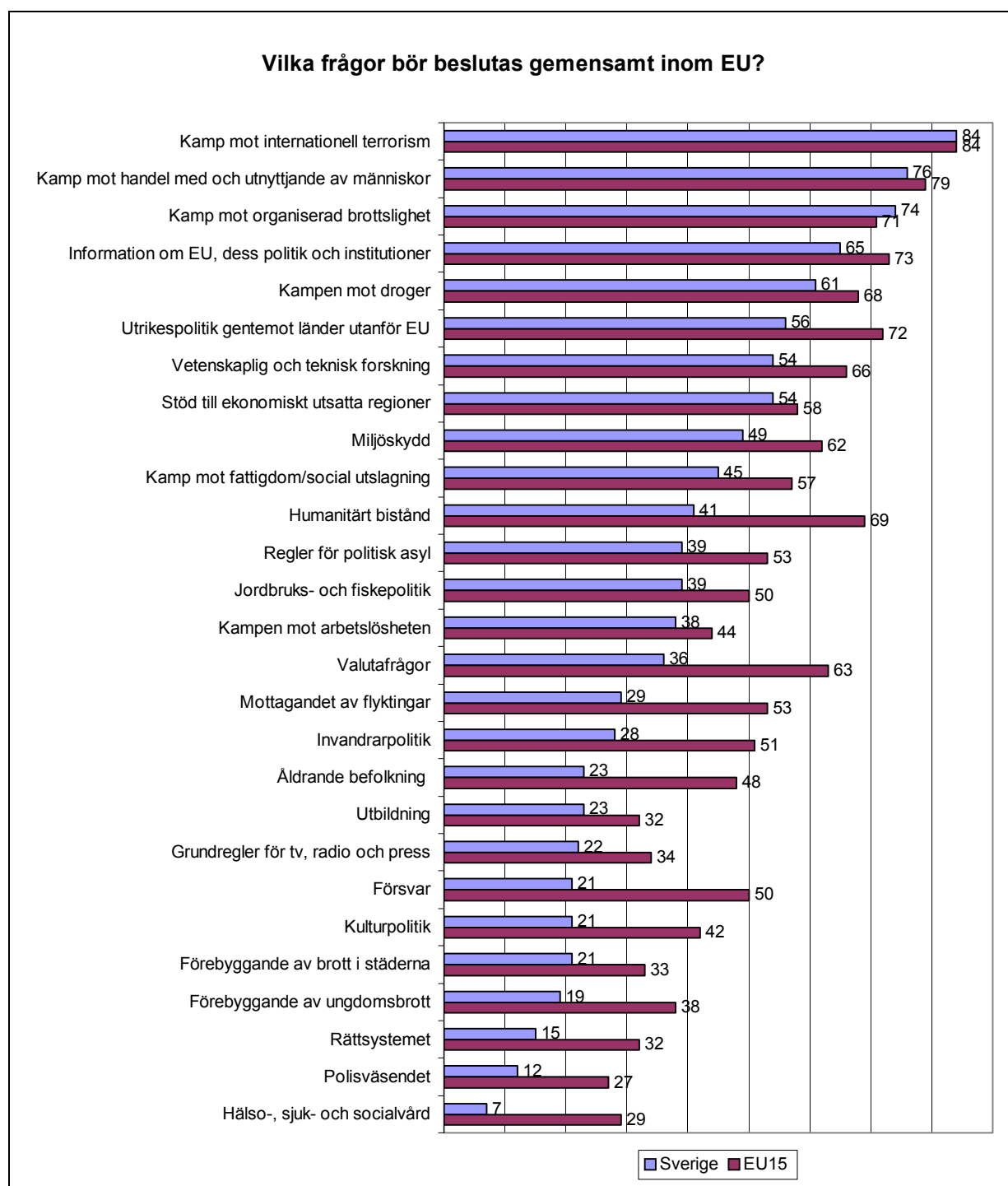
Invandring, **skatter**, **arbetslösheten** och **pensionerna** är andra frågor där mellan var tredje och varannan EU-medborgare ser EU:s roll som negativ.

Boende och **kollektivtrafik** är två frågor där nästan hälften av EU-medborgarna och ännu högre andel svenskar ser EU:s inflytande som vare sig positivt eller negativt.

Hälsa- och sjukvård, **skola** och **pensioner** är tre andra frågor där många svenskar ser EU-inflytandet som neutralt.

⁹ Frågorna är rangordnade enligt den prioritet de svenska intervjupersonerna gav frågorna i svaret på fråga 26 (figur 1). Eurobarometer 60.1. Nationell rapport, Sverige

5.3 Vem ska bestämma?

Figur 35. Fråga 28: "Inom vilka av följande områden tycker du att beslut ska fattas av den svenska regeringen, och inom vilka ska beslut fattas gemensamt inom EU?" Tabellen visar de som svarat "Gemensamt inom EU".

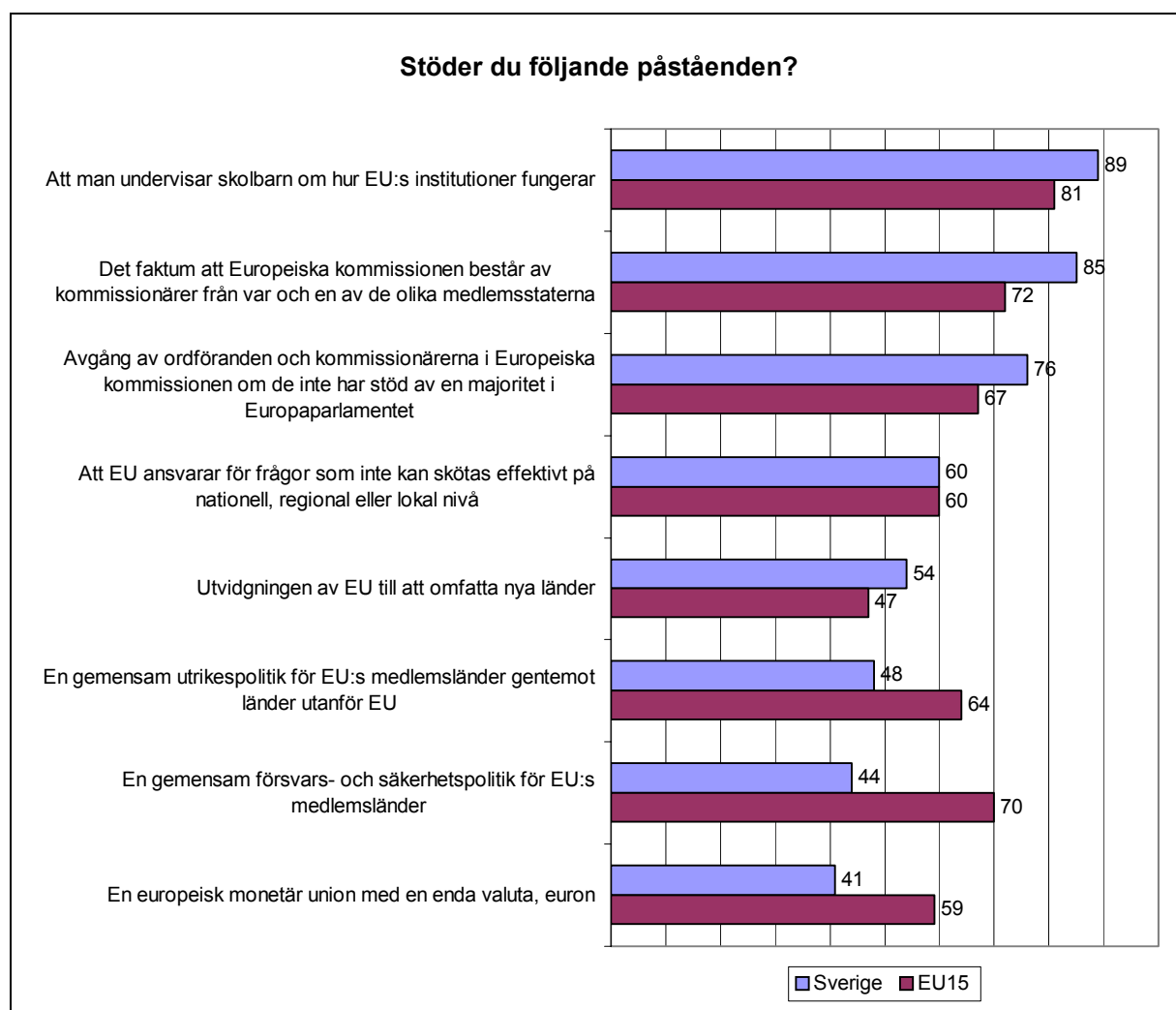
Fler än fyra av fem EU-medborgare tycker att **kampen mot internationell terrorism** ska styras av EU-länderna gemensamt. Även en gemensam Europapolitik i **kampen mot människohandel och utnyttjande av människor**, och **kampen mot organiserad brottslighet** får stort stöd. Här ligger de svenska svaren nära EU-snittet.

Men svenskarna är mer tveksamma än EU-snittet till en gemensam EU-politik när det gäller alla frågor utom två (kamp mot terrorism och kamp mot organiserad brottslighet).

Framför allt när det gäller **hälso-, sjuk- och socialvård, polisväsendet och rättssystemet** vill svenskarna att regeringen ska fatta besluten. Färre än en av tio svenskar vill att EU ska besluta om sjukvården, mot tre av tio EU-medborgare. I den här frågan är **finländare** och **danskar** ense med svenskarna.

I fem frågor toppar svenskarna när det gäller stöd för att beslut tas av nationens regering: **humanitärt bistånd, utrikespolitik, invandring, mottagande av flyktingar, förebygga ungdomsbrottslighet,**

5.4 Europeiska prioriteringar

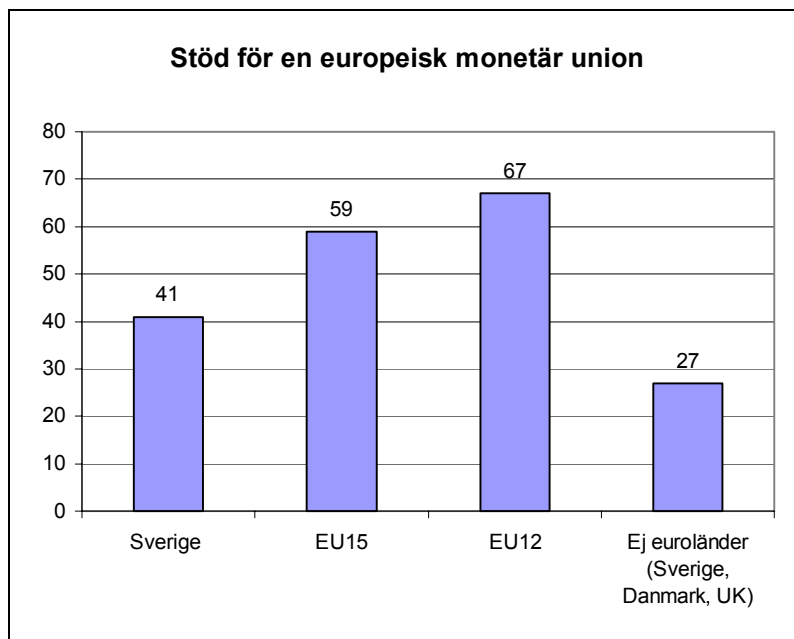

Figur 36. Fråga 29: "Vilken är din uppfattning om följande påståenden?". Tabellen visar andelen som valt svarsalternativet "för".¹⁰

Nio av tio svenskar vill att **skolbarn ska få lära sig hur EU:s institutioner fungerar**, och nästan lika många tycker att det är bra att **alla medlemsländer är representerade** i den Europeiska kommissionen. Tre av fyra tycker att ordföranden och kommissionärerna **bör avgå** om de inte har stöd i Europaparlamentet.

I de här tre frågorna, samt frågan om **utvidgningen** av EU till fler länder, är svenskarna mer positiva än EU-snittet.

¹⁰ De andra alternativen var "emot" och "vet ej".

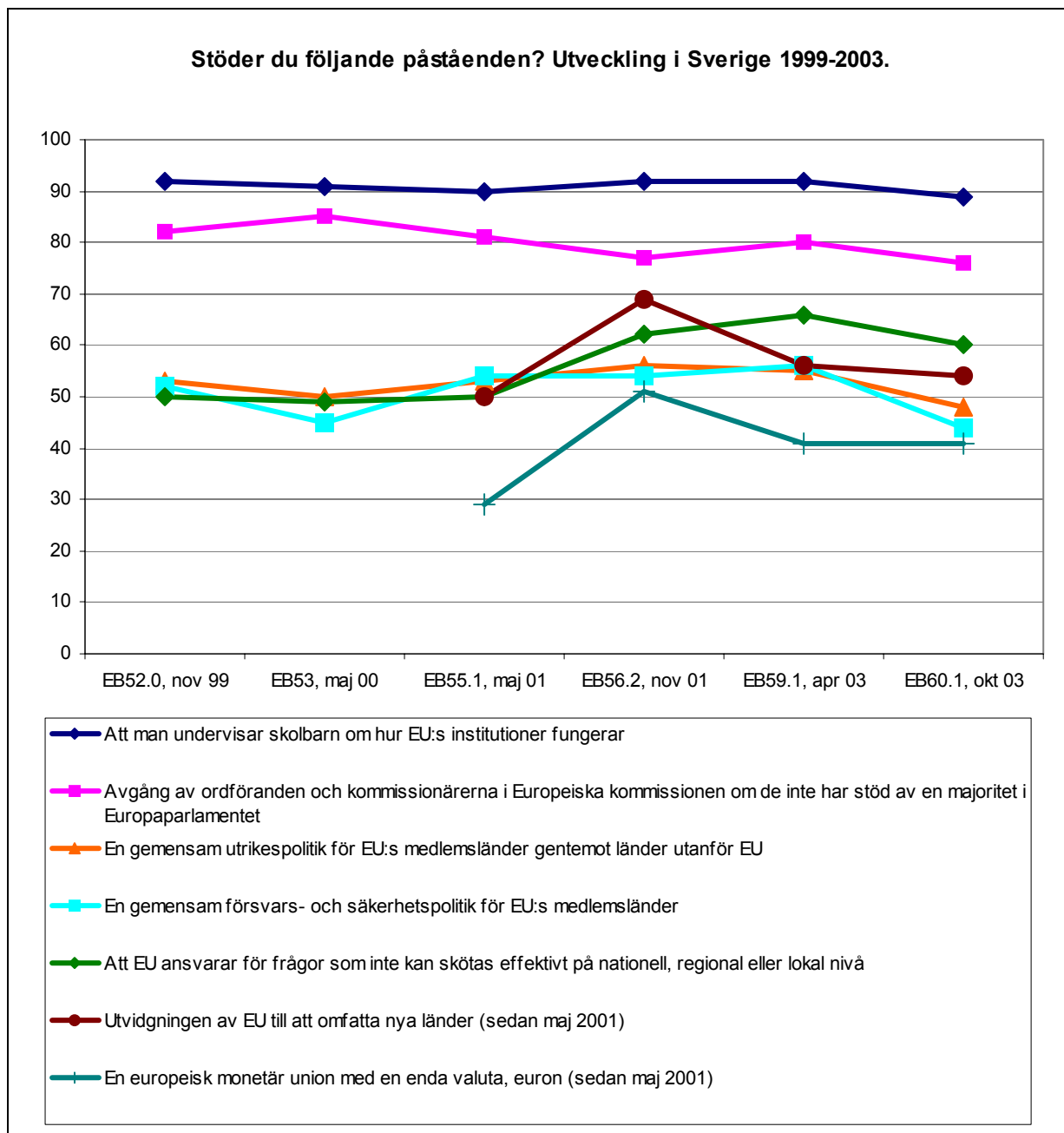

Figur 37. Fråga 29.1: "Är du för eller emot en europeisk monetär union med en enda valuta, euron?"

Minst stöd får den **monetära unionen** och euron. Fyra av tio svenskar stödde euron i Eurobarometern, veckorna efter den svenska folkomröstningen. Sex av tio EU-medborgare är för euron. Av de andra två länder som ännu inte infört euron är **britterna** mest emot: bara 23 procent är för euron. I **Danmark** är 52 procent för.

Svenskarnas låga intresse för euron märks även i figur 27, där 24 procent av svenskarna mot dubbelt så stor andel av EU-medborgarna anger euron som ett exempel på vad EU betyder för dem personligen.

Som anges i figur 39 prioriterar svenskarna euron lägst av de frågor som Europeiska unionen kan arbeta för.

Figur 38. Fråga 29: "Är du för eller emot följande påståenden?". Utveckling i Sverige sedan 1999.¹¹

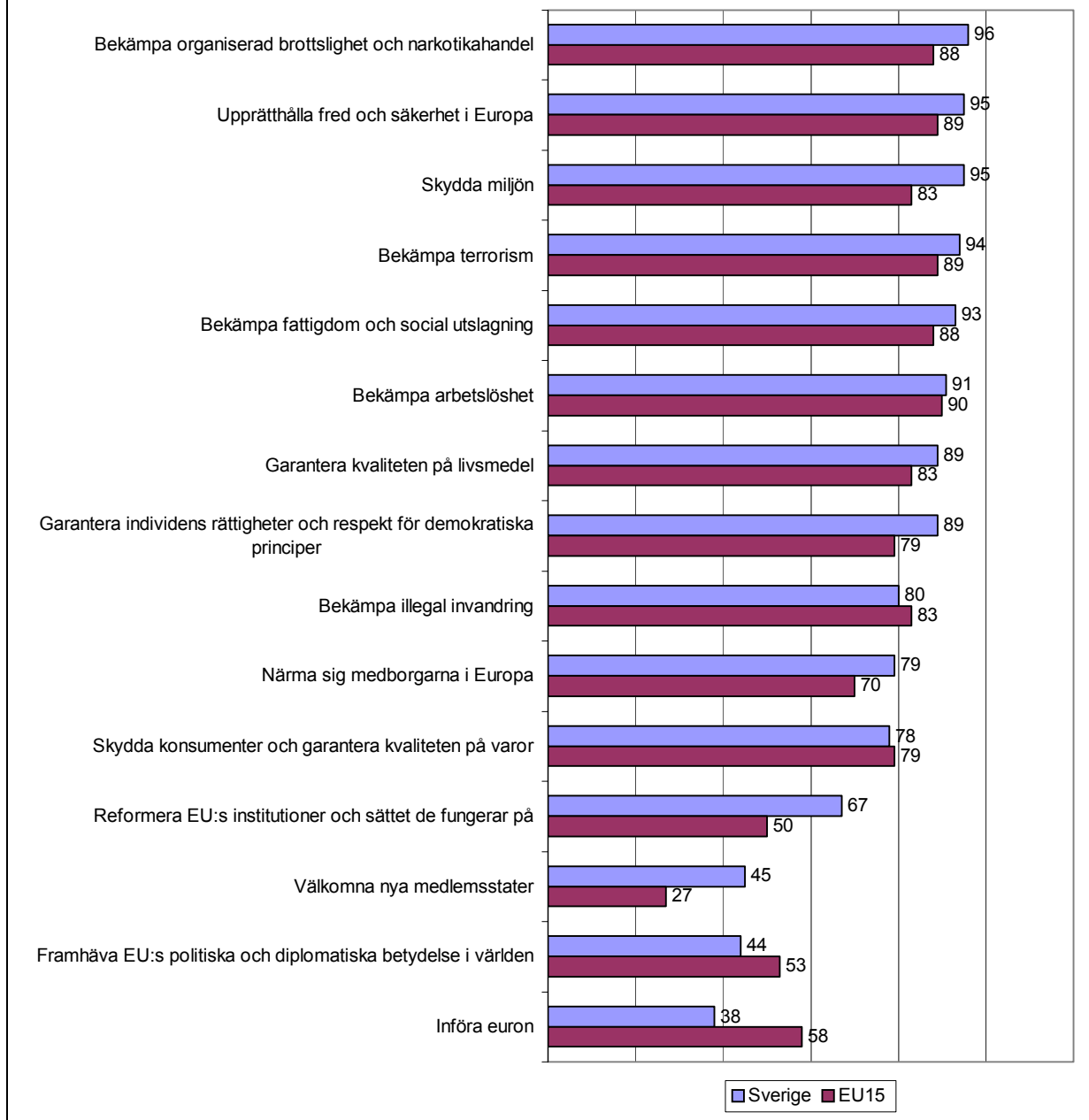
När det gäller utvecklingen de senaste åren för några av frågorna kring EU:s utveckling, märks ett **minskat** stöd i Sverige för en gemensam försvars- och säkerhetspolitik och en gemensam utrikespolitik för medlemsländerna sedan vårundersökningen 2003.

Även stödet för utvidgningen av EU är **på väg nedåt**, efter att ha nått en topp under hösten 2001.

Stödet har **ökat** under perioden för tanken att EU ska ansvara för frågor som inte kan skötas effektivt på nationell, regional eller lokal nivå, men **minskade** något under 2003.

¹¹ Tabellen visar andelen svenskar som instämmer i de uppräknade påståendena.
Eurobarometer 60.1. Nationell rapport, Sverige

Bör EU prioritera följande frågor?

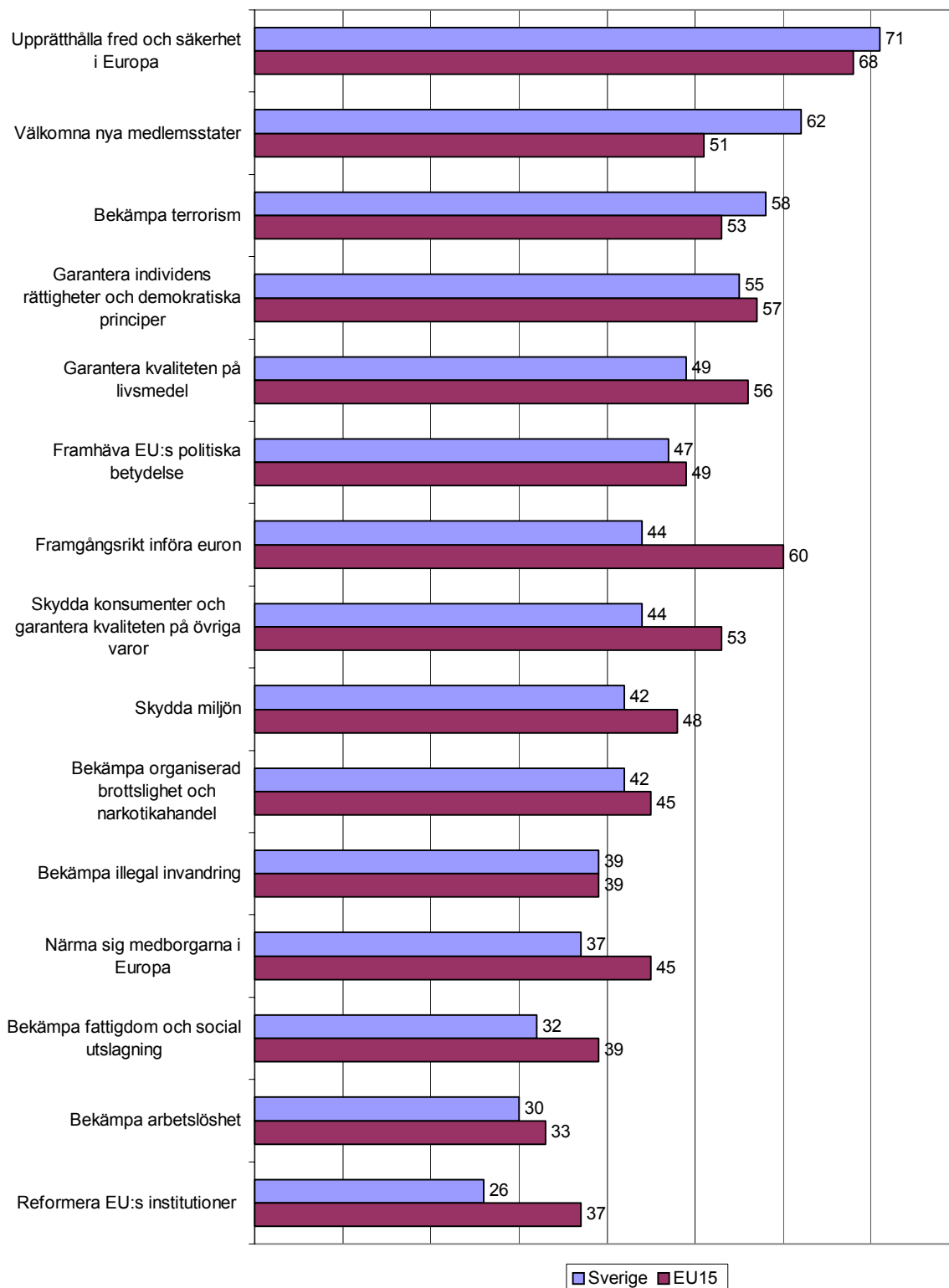

Figur 39. Fråga 30: ”Vill du för var och en av dessa åtgärder som Europeiska unionen skulle kunna vidta säga om denna åtgärd bör prioriteras eller inte?”. Tabellen visar de som svarat att frågan bör prioriteras.

De frågor som svenskarna vill att EU framför allt prioriterar är **kampen mot brott och narkotikahandel, fred och säkerhet i Europa, miljön, kampen mot terrorismen**, fattigdom och social utslagning och arbetslösheten. Över nio av tio svenskar vill att EU prioriterar de här frågorna, och de är relativt överens med övriga EU-medborgare.

En fråga där svenskarna skiljer ut sig är när det handlar om att **välkomna nya medlemsländer**, vilket nära hälften av svenskarna mot knappt en tredjedel av EU-medborgarna vill prioritera. Svenskarna ger inget stort stöd för att EU ska prioritera införandet av **euron**. Även när det handlar om att framhäva **EU:s politiska och diplomatiska betydelse** runt om i världen är svenskarna svalare än det europeiska genomsnittet.

Är eller skulle EU:s agerande vara effektivt på följande områden?

Figur 40. Fråga 31: "När det gäller följande områden, tycker du att Europeiska unionens agerande är eller skulle vara mycket effektivt, ganska effektivt, inte särskilt effektivt eller inte alls effektivt?" Tabellen visar summan av dem som svarat "mycket effektivt" och "ganska effektivt".

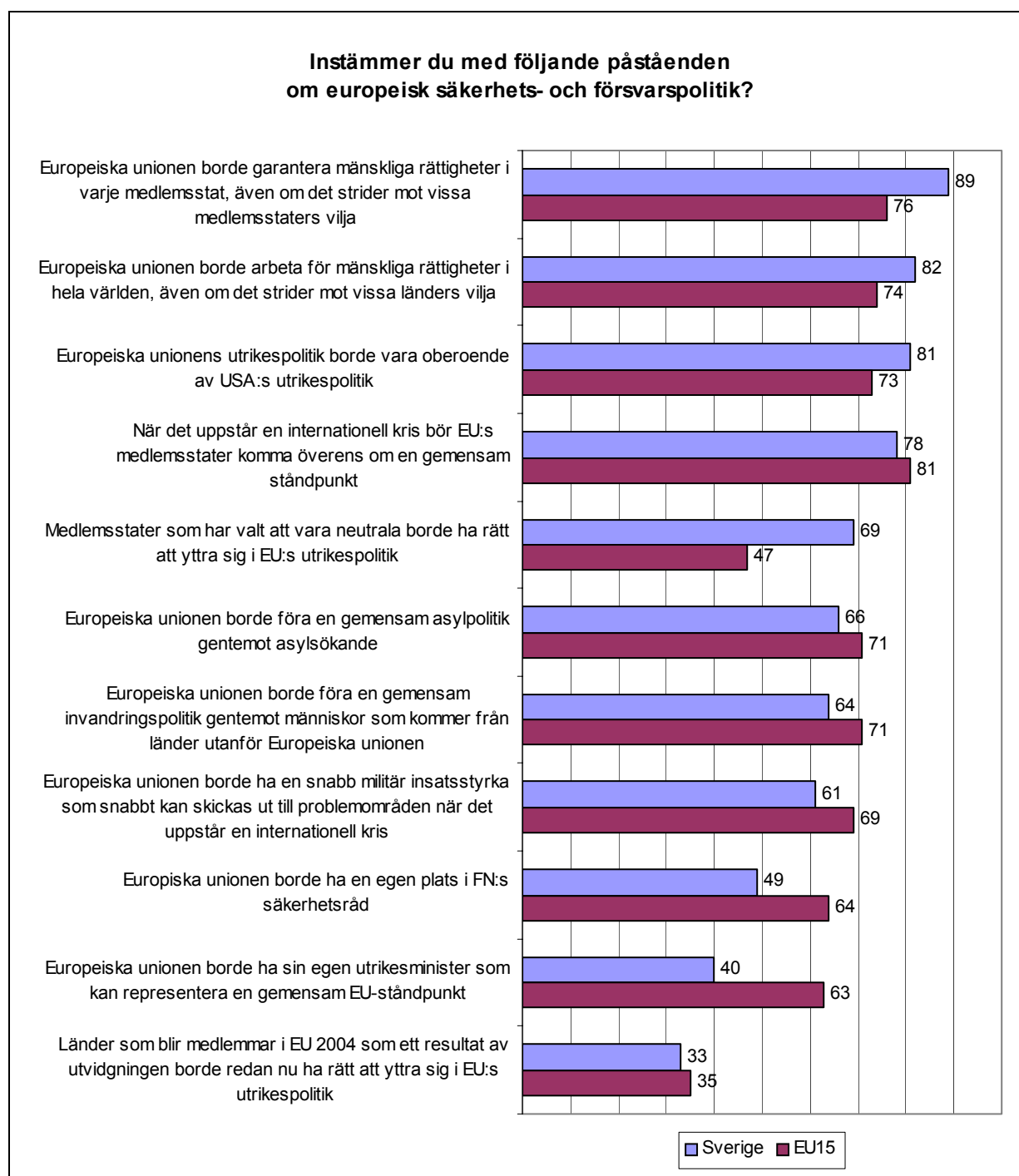

Att EU är effektivt på att upprätthålla **fred och säkerhet** i Europa håller så väl sju av tio svenskar som andra européer med om. Frågan handlade om områden där EU "är eller skulle vara" effektivt, och över sex av tio svenskar, fler än andra i Europa, tycker att EU skulle agera effektivt när det gäller att **välkomna nya medlemmar**.

Sex av tio i EU-länderna tycker att EU är eller skulle vara effektivt när det handlar om att införa **euron**, att garantera **individens rättigheter och demokratiska principer**, och att garantera **kvaliteten på livsmedel**.

I Sverige tycker en av fyra att EU agerar effektivt när det handlar om att **reformera** sina institutioner, medan närmare fyra av tio européer tycker det samma.

5.5 Utrikes- och säkerhetspolitik

Figur 41. Fråga 32: "Är du benägen att instämma eller inte med följande påståenden?". Tabellen visar de som instämmer.

Svenskarna har en avvaktande hållning i den diskussion som pågår om hur långt Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, och säkerhets- och försvarspolitik ska utvecklas. I de flesta frågor som handlar om en gemensam europeisk politik visar svenskarna lägre stöd än genomsnittet i EU. Undantagen handlar om **mänskliga rättigheter**, en **utrikespolitik i EU som är oberoende av USA** och **rätten för stater som valt att vara neutrala att yttra sig i EU:s utrikespolitik**.

Mänskliga rättigheter ligger svenskarna varmt om hjärtat. Nio av tio tycker att EU ska garantera **mänskliga rättigheter i medlemsländerna**, och nio av tio vill att EU ska arbeta för

mänskliga rättigheter i hela världen. På båda områdena ligger de svenska siffrorna över EU-snittet. När det handlar om EU-länderna ger Sverige det starkaste stödet, tätt följda av **finländare, luxemburgare och danskar.**

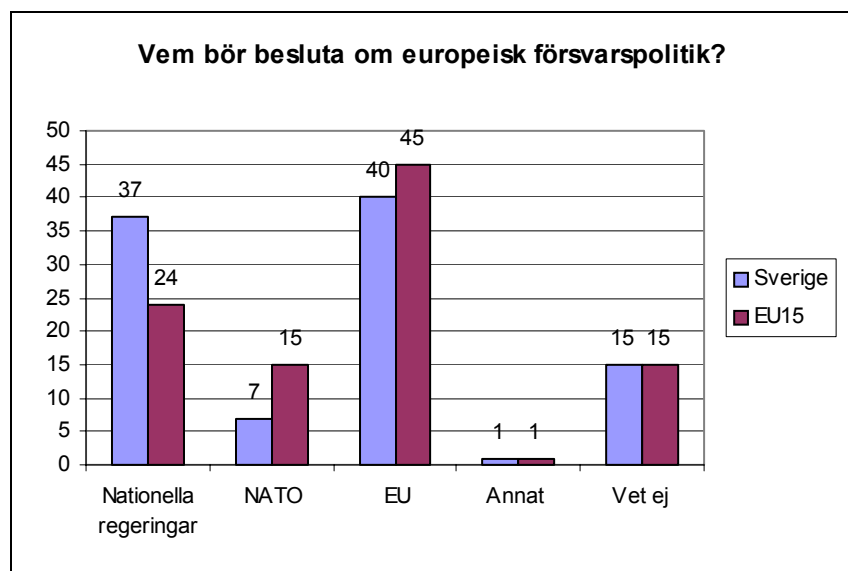
Åtta av tio svenskar vill att **EU:s utrikespolitik ska vara oberoende av USA:s**, även det något högre andel än i övriga EU-länder.

Den fråga som lägst andel svenskar håller med om gäller om **de blivande EU-medlemmarna redan nu ska få yttra sig om EU:s utrikespolitik**, något en tredjedel stödjer.

En fråga där svenskarna skiljer sig från andra EU-länder handlar om **ifall EU bör ha en egen utrikesminister.** Detta tycker två av fem svenskar, och tre av fem EU-medborgare. Svenskar och danskar har en lika tveksam inställning till en EU-utrikesminister.

Svenskarna håller även en egen linje i frågan om huruvida **EU-länder som valt att vara neutrala ska få yttra sig i EU:s utrikespolitik.** Det tycker sju av tio svenskar, mot fem av tio i den totala intervjugruppen. Den här åsikten har ännu starkare stöd i **Finland och Österrike.**

En **militär insatsstyrka** som kan skickas till internationella krisområden vill ungefär sex av tio svenskar ha, jämfört med sju av tio EU-medborgare.

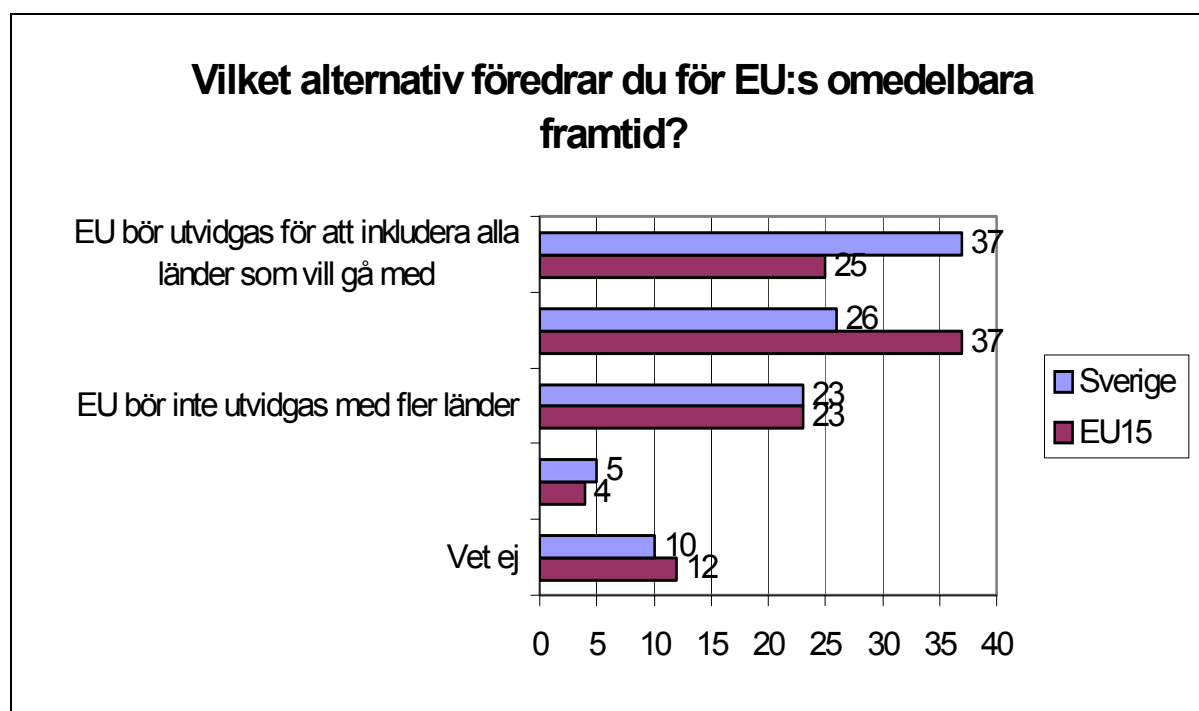

Figur 42. Fråga 33:
”Anser du att beslut som rör europeisk försvarspolitik bör tagas av nationella regeringar, av NATO eller av EU?”

I frågan om vem som ska ha ansvar för den europeiska försvarspolitiken svarar fyra av tio svenskar **EU**, en något lägre andel än EU-snittet. Nästan lika många svenskar tycker att **Sveriges regering** ska besluta om försvarspolitiken. Här är stödet i EU-länderna lägre, en fjärdedel tycker att de nationella regeringarna ska styra.

Fler EU-medborgare än svenskar tycker att **NATO** ska besluta om Europas försvarspolitik. NATO-alternativet har starkast stöd i **Danmark**, där tre av tio vill att NATO ska besluta.

5.6 EU blir större

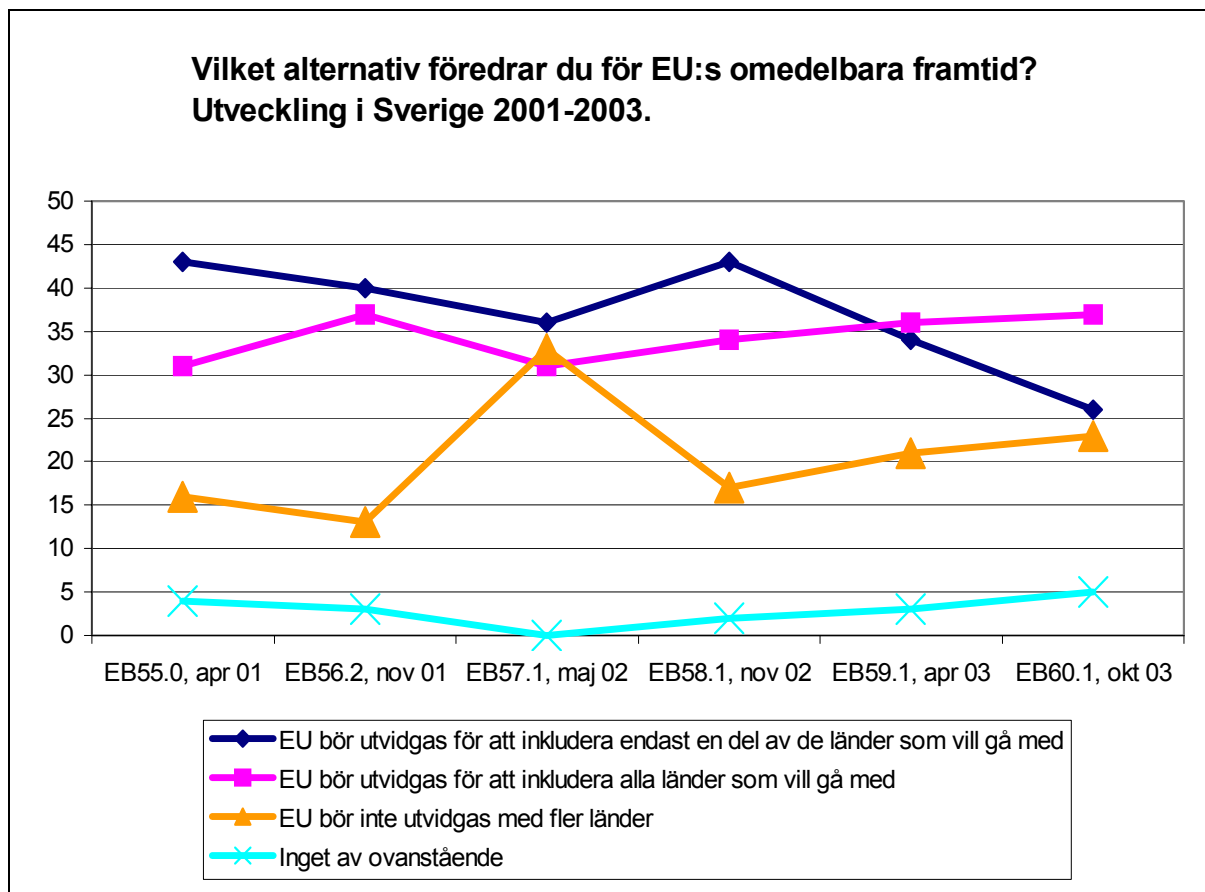
Figur 43. Fråga 34: "Vilket av följande alternativ föredrar du för EU:s omedelbara framtid?"

Fler svenskar än andra EU-medborgare vill att EU ska **utvidgas till alla länder som vill gå med**. Efter **Spanien** (38 procent) är Sverige det som starkast förespråkar det här alternativet.

Förhållandet är det motsatta för alternativet **att ta med bara några av de länder som vill gå med**. Svenskarna, följda av **britterna** (28 procent) är det land som ger minst stöd för en begränsad utvidgning.

Nästan en fjärdedel är **emot utvidgningen**, och här ligger Sverige precis på EU-snittet.

Svenskarnas åsikt om utvidgningen syns också i figur 36, där 54 procent av svenskarna säger sig vara för utvidgningen, mot 47 procent i EU. Svenskarna prioriterar visserligen välkommandet av nya medlemsländer lågt, jämfört med många andra uppgifter som EU kan ägna sig åt, vilket syns i figur 39. Men andelen svenskar som vill prioritera frågan är ändå betydligt högre än i EU, 45 jämfört med 27 procent.

Figur 44. Fråga 34: "Vilket av följande alternativ föredrar du för EU:s omedelbara framtid?" Tabellen visar utvecklingen i Sverige sedan 2001.

Både i Sverige och i EU-länderna har stödet för att öppna EU för alla länder som vill **ökat** något sedan våren 2001. I Sverige är det en ökning från 31 till 37 procent, och i EU från 21 till 25 procent.

Stödet för att välkomna några av de länder som vill gå med har **minskat**, särskilt det senaste året. I Sverige är det en nedgång från 43 procent hösten 2002 till 26 procent hösten 2003.

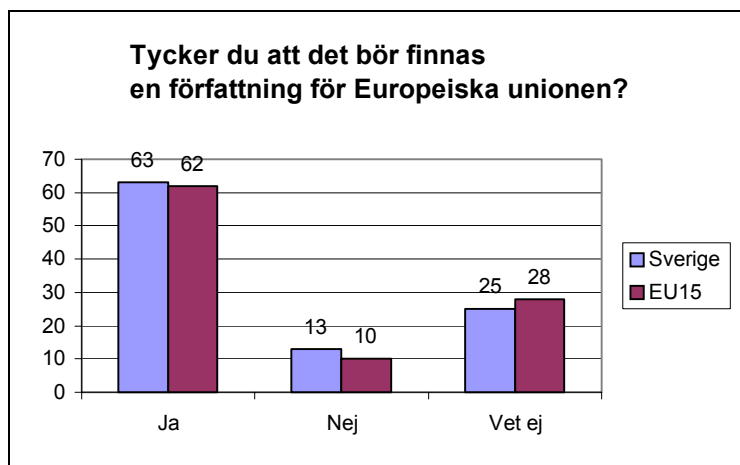
Stödet för att EU inte bör utvidgas **ökar**. I EU har den åsikten ökat från 16 procent våren 2001 till 25 procent hösten 2003, och i Sverige från 16 till 23 procent under samma tid.

6 REFORMERA EU

Huvudpunkter

- Drygt sex av tio svenskar vill ha en författning för Europeiska unionen.
- Stödet för en författning har minskat i Sverige sedan 2002.
- EU-kommissionens ordförande ska väljas av Europaparlamentet samt EU:s stats- och regeringschefer tycker tre av tio svenskar. Stort stöd har också direktval till posten.
- Varannan svensk vill förlänga ordförandeperioden i Europeiska rådet. En av tre vill behålla systemet där medlemsländerna byts av varje halvår.
- Hälften av svenskarna vill behålla medlemsländernas vetorätt. Var fjärde vill begränsa vetorätten, och 15 procent vill avskaffa den.

6.1 En författning för Europeiska unionen

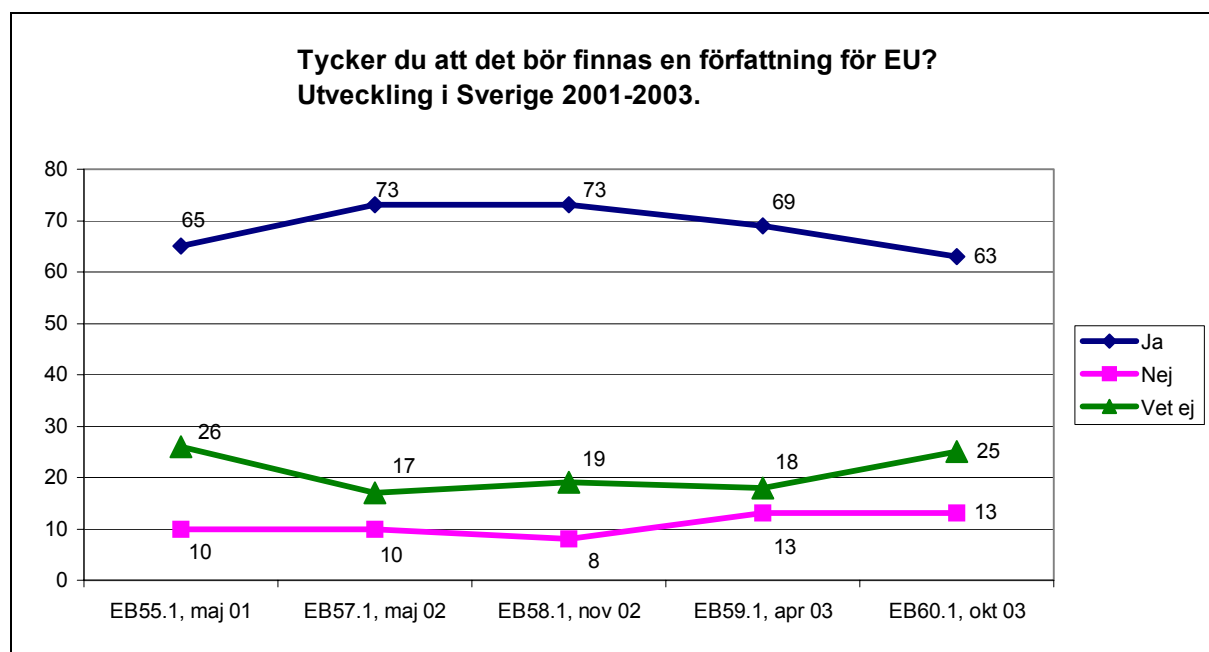

Figur 45. Fråga 49: "Tycker du att det bör finnas en författning för Europeiska unionen eller inte?"

Konventet för Europas framtid lade i juni 2003 fram ett förslag till författning för Europeiska unionen.

Vid intervjuperioden i oktober och november **stödde** drygt sex av tio européer, inklusive svenskarna, förslaget att EU ska ha en konstitution. En av tio säger **nej**, medan drygt var fjärde svarar "**vet ej**".

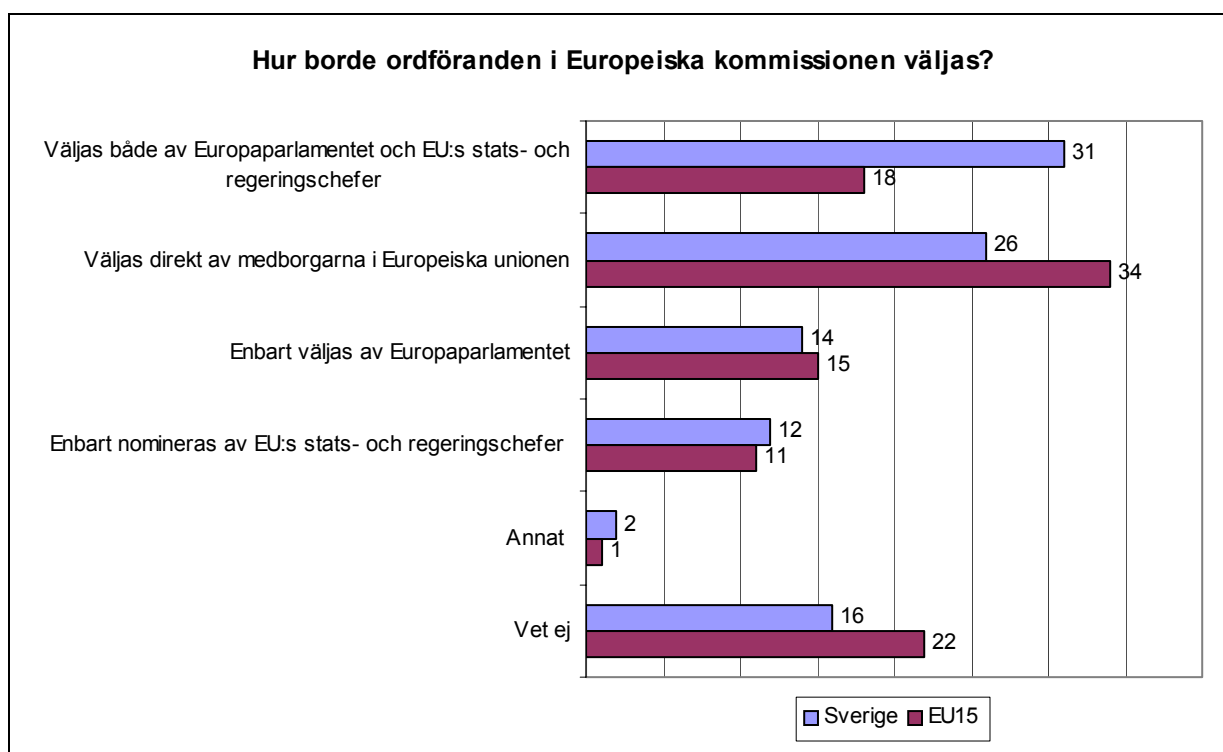
Flest nej-röster hörs i **Finland** och **Danmark**: en tredjedel av intervjupersonerna i bägge länderna. Sverige följer inte de nordiska grannländerna, utan håller sig nära det europeiska genomsnittet.

Figur 46. Fråga 49: "Tycker du att det bör finnas en författning för Europeiska unionen eller inte?" Utveckling i Sverige, 2001-2003.

Frågan om en författning har återkommit i Eurobarometern sedan våren 2001. Från 2001 till 2002 **ökade** stödet för en författning i Sverige till närmare tre av fyra tillfrågade, men **sjönk** åter under konventets arbetsperiod till 63 procent hösten 2003.

6.2 Valet av Europeiska kommissionens ordförande

Figur 47. Fråga 50: "Vilket, om något, av följande påståenden stämmer bäst överens med din åsikt? Ordföranden i Europeiska kommissionen borde...?"

I dag utses Europeiska kommissionens ordförande av **medlemsländernas stats- och regeringschefer, i samråd med Europaparlamentet**. Det tycker ungefär var två av tio EU-medborgare och tre av tio svenskar är en bra metod. Förslaget från Europeiska konventet är att EU-kommissionens ordförande ska väljas av **Europaparlamentet**, något som var sjätte tillfrågad stöder.

Störst stöd av EU-medborgarna får tanken om **direktval**. Det här alternativet gillas av en tredjedel av alla tillfrågade, och en fjärdedel av svenskarna.

En av tio tycker att enbart **medlemsländernas stats- och regeringschefer** ska nominera ordföranden.

Frågan om hur kommissionens ordförande ska väljas har återkommit i Eurobarometern sedan våren 2002. Sedan dess har stödet **sjunkit** kraftigt för förslaget att enbart Europaparlamentet ska utse kommissionens ordförande. I Sverige sjönk stödet från 39 till 14 procent, och i EU från 32 till 15 procent.

Stödet för att medborgarna ska välja ordförande i direkta val **gick upp** i Sverige från 28 till 34 procent under 2002, men sjönk under 2003 till 26 procent. Den frågan har hållit sig på en **jämn** nivå i EU under 2003.

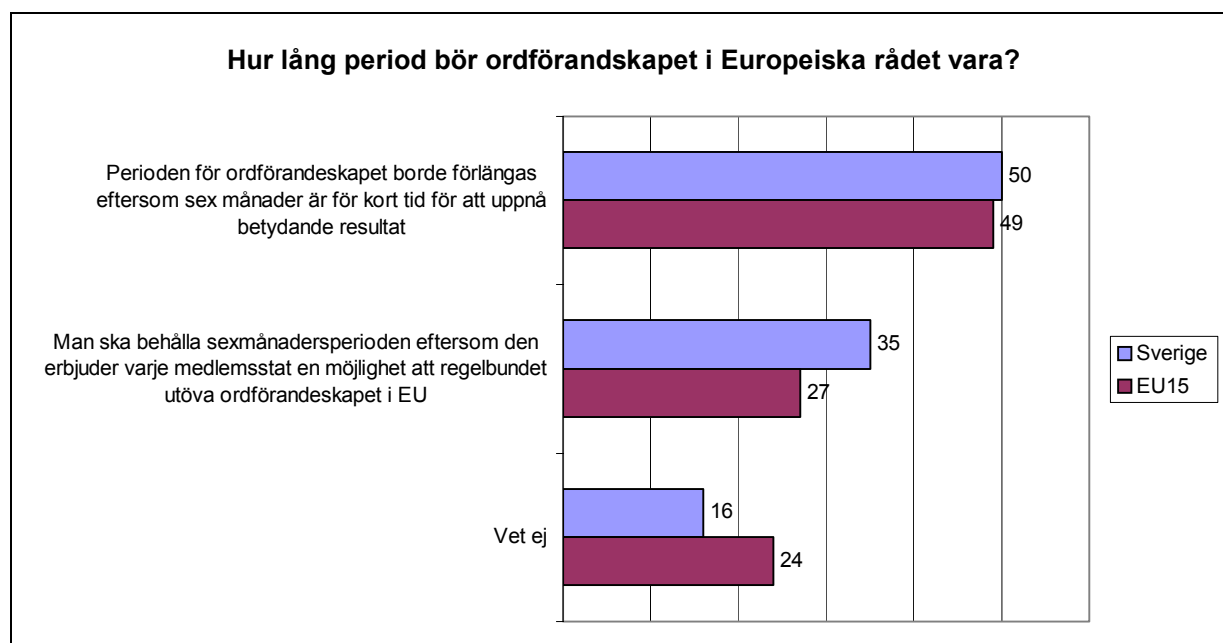
Stödet för att både stats- och regeringscheferna och Europaparlamentet ska utse ordföranden **sjönk** något under 2003. Det svarsalternativet fanns inte med i mätningarna under 2002.

Förslaget att ordföranden enbart ska nomineras av stats- och regeringscheferna har också fått något **minskat** stöd under de gångna två åren.

Andelen osäkra ökade under 2003, i Sverige från 7 till 16 procent.

6.3 Ordförandeskapets längd

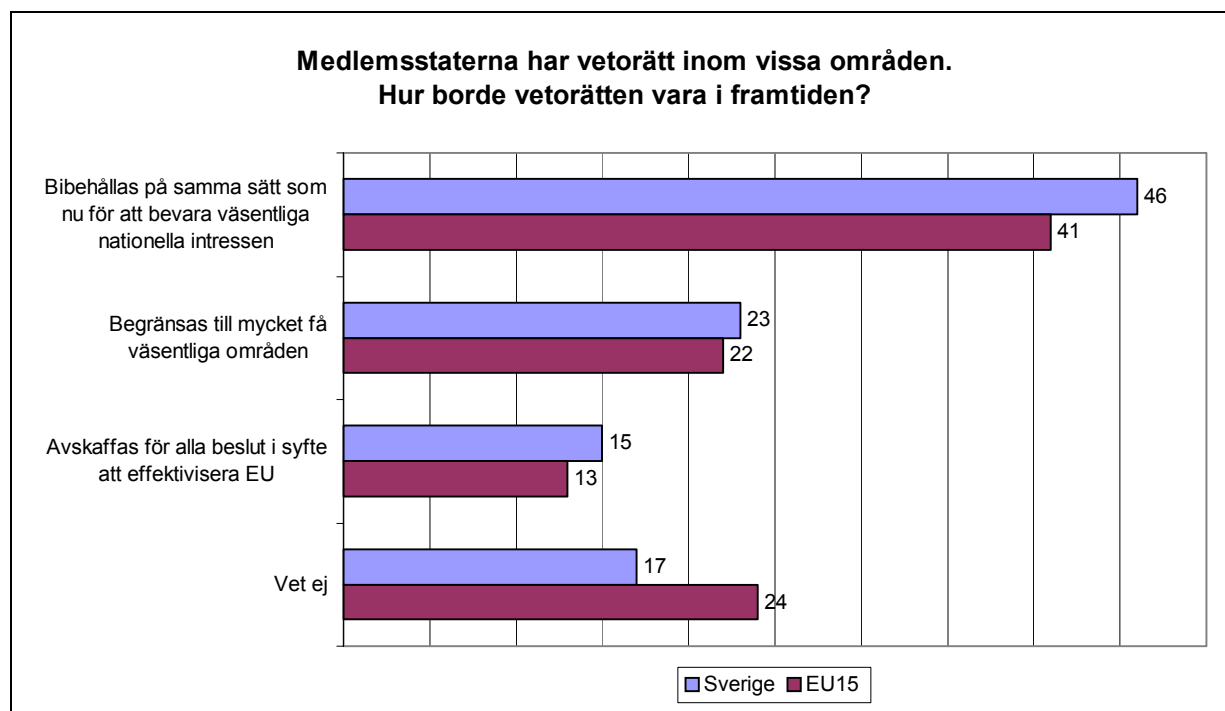
Figur 48. Fråga 51: "Europeiska rådet består av stats- och regeringscheferna i Europeiska unionens medlemsstater samt ordföranden i Europeiska kommissionen. Ordförandeskapet i rådet utövas av en medlemsstat i taget under sex månader. Tycker du att...?"

Ordförandeskapet för Europeiska rådet, som består av medlemsstaternas statschefer och ordföranden för Europeiska kommissionen, roterar i dag mellan medlemsländerna under en sexmånadersperiod i taget. Det tycker varannan EU-medborgare är för kort tid för att uppnå resultat, en tanke som även återspeglas i förslaget till författning, där Europeiska rådet ska utse sin ordförande för två och ett halvt år i taget.

Men ungefär en tredjedel av EU-medborgarna, och något mindre andel svenskar vill **behålla sexmånadersperioden**, som ger alla länder tillgång till ordförandeskapet.

Frågan om ordförandeskapets längd ställdes i Eurobarometer 59.1, våren 2003. I Sverige har andelen osäkra **ökat** från 9 till 16 procent, medan andelen som vill se en ändring **sjunkit** från 38 till 35 procent, och stödet för att bibehålla nuvarande period har **sjunkit** från 53 till 50 procent.

6.4 Ja eller nej till veto

Figur 49. Fråga 52: "I dag har alla medlemsstater vetorätt inom vissa områden. Tycker du att vetorätten i framtiden borde...?"

I förslaget till konstitution för Europeiska unionen ingår en **begränsning** av medlemsländernas nuvarande vetorätt till ett fåtal områden. Det förslaget stöder under en fjärdedel av EU-medborgarna. Störst stöd har i stället en **bibehållen vetorätt**, något som drygt fyra av tio tillfrågade väljer.

Möjligheten att helt **avskaffa vetorätten** får stöd av 13 procent av EU-medborgarna, och 15 procent av svenskarna.

I Sverige har stödet för en bibehållen vetorätt **sjunkit** från 52 till 46 procent sedan vårens Eurobarometer 2003. Stödet för en begränsad vetorätt **minskade** med en procentenhet till 23 procent. Andelen som vill avskaffa vetorätten **steg** från 14 till 15 procent, medan de osäkra **steg** från 11 till 17 procent.

I EU **sjönk** stödet för att behålla vetorätten som den är från 47 till 41 procent. Andelen osäkra **ökade** något, medan stödet för de andra alternativen bara **steg** en procentenhet vardera.